

RESMİ VASIYETNAMENİN DÜZENLENME BİÇİMLERİ, VASİYETÇİ İÇİN ÖZEL DURUMLAR VE RESMİ VASIYETNAMENİN GERİ ALINMASI

*Organizing Conditions Of The Official Will, Special Cases For Testator And
Retrieval Of The Official Will*

Arş. Gör. Coşkun ÇALDAĞ*

Özet: Çalışmada, ilk olarak resmi vasiyetname düzenlenmesinde bulunması gereken kimseler incelenmiştir. Vasiyetname düzenleme ehliyeti çalışma kapsamı dışında bırakılmış, vasiyetçinin görme, konuşma, işitme gibi yeteneklerden bir veya birkaçına sahip olmaması halinde ya da Türkçe bilmemesi halinde resmi vasiyetname düzenlenmesinde özellik arz edecek noktalar incelenmiştir. Resmi vasiyetname düzenlenmesinde resmi memur olabilecek kimseler ve resmi memur veya tanık olarak kimlerin katılamayacağı incelenmiştir. Kimlerin tanık olabileceğine ilişkin ayrıca bir inceleme yapılmamıştır. Resmi vasiyetname düzenlenmesine katılan resmi memur ve tanığın kanunda belirtilen hısımlarına o resmi vasiyetnameyle kazandırma yapılamayacaktır. Bu husus resmi vasiyetnameyle kazandırma yapılamayacak kimseler başlığıyla incelenmiştir.

TMK'ya göre resmi vasiyetname düzenleme biçimleri her aşamaya ayrı başlık açılarak incelenmiştir. Ayrıca TMK'da düzenlenmeyen karma vasiyetname hakkında öğretilerdeki fikirler ve Yargıtay uygulaması aktarılmaya çalışılmıştır. Resmi vasiyetnameyi düzenleyen resmi memur, resmi vasiyetnameyi saklamak ve tevdi etmekle yükümlüdür. Resmi vasiyetnamenin ispat kuvveti, saklanması ve tevdi edilmesi ile ilgili detaylar çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

TMK m. 542-544 maddeleri arasında düzenlenen vasiyetnameden dönme, resmi vasiyetname özelinde incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada vasiyetnameden dönme yerine vasiyetnamenin geri alınması kavramı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vasiyetname, Resmi Memur, Tanık, Resmi Vasiyetname, Resmi Vasiyetnamenin Geri Alınması

Abstract: In the study, first of all, the people who should be present in the official testament were examined. The capacity to issue a will was excluded from the scope of the study, and if the testator did not have one or more of the abilities such as seeing, speaking and hearing, or if he did not speak Turkish, the points that would be important in the preparation of the official will was examined. In the preparation of the official testament, the persons who could be officials and who could not participate as officials or witnesses were examined. There was no further investigation into who might be witnesses. The relatives of the official and witness, who participate in the preparation of the official will, will not be able to earn with that official will. This issue has been examined under the heading of persons who cannot be earned by official will.

According to the TMK, the forms of formal testament are examined by opening a separate title for each stage. In addition, the ideas in the doctrine about the mixed will not regulated in the TMK and the application of the High Court of Appeal's were tried to be conveyed. The official who drafted the official will is obliged to keep and deposit the official will. Details regarding the proof strength, storage and delivery of the official testament have been excluded from the scope of the study.

The reversal of the testament regulated between the articles 542-544 has been tried to be examined in the official testament. In the study, instead of avoidance of will, retrieval of will was used.

Keywords: Will, Official Officer, Witness, Official Will, Retrieval of Official Will

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı.
caldagcoskun@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1050-3624.

Makale Geliş Tarihi: 07.08.2021, Makale Kabul Tarihi: 18.10.2021

GİRİŞ

Vasiyetname şekli anlamda bir ölüme bağlı tasarruftur.¹ Vasiyetnameyi düzenleyen vasiyetnameyi düzenlediği tarihte hayattadır. Ancak vasiyetnamesinde yer alan arzular o öldükten sonra uygulanma kabiliyeti bulabilecektir.² Vasiyetname düzenleyebilmek için birden fazla tarafın iradesi gerekmez. Çünkü vasiyetname tek taraflı bir hukuki işlemdir.³ Ayrıca vasiyetnamenin, vasiyetnamede kazandırmada bulunulan kimseler gibi herhangi bir kimseye ulaşmış olması da gerekmez.⁴

Vasiyetname düzenleme hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir haktır. Dolayısıyla bu hakkın temsil yoluyla kullanılması mümkün değildir.⁵

¹ Maddi anlamda vasiyetname ve şekli anlamda vasiyetname ayrımı hakkında detay için ve vasiyetnamenin şekli anlamda vasiyetname olduğuna dair bkz. Dural, Mustafa/ Öz, Turgut, *Miras Hukuku Dersleri*, C.1, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019, s. 52 vd.; Ruhi, Canan/Ruhi, Ahmet Cemal, *Vasiyetname ve Miras Sözleşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 16 vd.; Cingil, Ali Raşit, "Resmi Vasiyetname", TNBHD, S. 137, 2008, s. 66; Ertaş, Şeref, "Resmi Vasiyetname", TNBHD, S. 130, 2006, s. 24; Öztan, Bilge, *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017, 8. Baskı, s. 175; Güneri, Cemal, *Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali*, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İzmir, 2016, s. 7.

² Serozan, Rona/Engin, Baki İlkay, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, 6. Baskı, s. 255; Cingil, s. 66, Dural/Öz, s. 50; Ruhi/Ruhi, s. 17; Ertaş, s. 24; Öztan, s. 165; Kocayusufpaşaoğlu, Necip, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1978, 2. Baskı, s. 156; İşgüzar, Hasan/Demir, Mehmet/Yılmaz, Süleyman, *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 35; Maç, Mehmet/Jamali, Tarık, "Vasiyetnamenin Hazırlanış Şekli ve Vasiyet Yoluyla Mirasın Planlanması", *Yaklaşım Dergisi*, S. 169, 2007, s. 30; Sanberk, Mustafa Turgut, *Resmi Vasiyetname*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2002, s. 4-5; Öztan, Bilge/Öztan, Fırat, "Ölüme Bağlı Tasarruflara İlişkin Medeni Kanun'daki ve Noterlik Kanunu'ndaki Şekil Şartları", *AÜHFHD*, C. 65, S. 4, 2016, s. 3586.

³ Serozan/Engin, s. 261; Cingil, s. 66; Dural/Öz, s. 53; Ruhi/Ruhi, s. 18; Ayiter, Nüşin, *Miras Hukuku*, 4. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1978, s. 43; Günay, Erhan, *Miras Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davaları*, Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 46; Kılıçoğlu, Ahmet M., *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018, 9. Baskı, s. 106; Ayan, Mehmet, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016, 9. Bası, s. 94; Maç/Jamali, s. 30; Öztan, s. 176; İmre, Zahit/Erman, Hasan, *Miras Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul, 2018, 14. Baskı, s. 56; Çabri, Sezer, *Miras Hukuku Şerhi*, C.1, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 502.

⁴ Serozan/Engin, s. 262; Dural/Öz, s. 53; Güneri, s. 7; Sanberk, s. 13.

⁵ Serozan/Engin, s. 259; Ruhi/Ruhi, s. 19; Dural/Öz, s. 58; Ertaş, s. 27; Köprülü, Bülent, *Miras Hukuku Dersleri*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985, 2. Baskı, s. 138; Şener, Esat, *Vasiyet*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 1995, s. 30; Antalya, Gökhan/Sağlam, İpek, *Miras Hukuku*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 114; Öztan, s. 165; Cingil, s. 70; Solak, Edhem, *Ölüme Bağlı Tasarruflarda Ehliyet*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Gaziantep, 2016, s. 53; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 36; Ayan, s. 100; Hatemi, Hüseyin, *Miras Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, 7. Baskı, s. 81; Çabri, s. 503; Öztan/Öztan, s. 3586.

Miras hukukunda geçerli olan tipe bağlılık ilkesi gereği, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu⁶ (TMK)'da düzenlenen vasiyetname türlerinden herhangi birisine uymayan bir vasiyetname düzenlenemez.⁷ TMK'ya göre üç çeşit vasiyetname türü bulunmaktadır. Bunlar: Resmi vasiyetname, el yazılı vasiyetname ve sözlü vasiyetnamedir. Bu türlerden ilk ikisi normal, üçüncü olan sözlü vasiyetname ise istisnai bir vasiyetname türüdür⁸. Her üç vasiyetnamenin hukuki değeri eşittir⁹. Resmi vasiyetname TMK m. 532-537 arası maddelerde, el yazılı vasiyetname TMK m. 538'de, sözlü vasiyetname ise TMK m. 539-541 arası maddelerde düzenlenmiştir.

Resmi vasiyetnamenin el yazılı vasiyetnameye göre bazı avantajları bulunmaktadır. Resmi vasiyetnamenin aslı resmi memurda kalacağı için, vasiyetnamenin kaybolma ihtimali veya üçüncü kişiler tarafından zarara uğrama ihtimali neredeyse yoktur¹⁰. Vasiyetçi kendi düzenlediği vasiyetnamede arzularını tam olarak ifade edememiş olabilir. Ancak resmi memur tarafından düzenlenen resmi vasiyetnamede, resmi memurun hukuki bilgisi göz önüne alındığında, bu risk daha düşüktür¹¹. Ayrıca okuma yazma bilmeyenler veya imza atamayanlar el yazılı vasiyetname düzenleyemezken, resmi vasiyetname düzenleyebilirler¹². Resmi vasiyetnamenin masraflı oluşu ve hazırlanmasındaki şekil şartları el yazılı vasiyetnameye göre dezavantajlı noktalarıdır¹³.

I. RESMİ VASİYETNAME DÜZENLEMESİNDE BULUNMASI GEREKEN KİMSELER

Resmi vasiyetname yapabilmek için yalnızca vasiyetçinin varlığı yetmemekte bir resmi memur ve iki tanığın da bulunması gerekmektedir. Bu bölümde resmi vasiyetname düzenlenmesine katılan

⁶ RG, 08/12/2001, S. 24607.

⁷ Serozan/Engin, s. 260; Antalya/Sağlam, s. 107; Özüğür, Ali İhsan, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, 4. Baskı, s. 843; Köprülü, s. 143; Öztan, s. 175; Dural/Öz, s. 53; Kocayusufpaşaoğlu, s. 157; Güneri, s. 8; Ayan, s. 94; İmre/Erman, s. 56. "Kanunda vasiyetname ve miras sözleşmesi dışında başka bir ölüme bağlı tasarruf şekli veya tipi düzenlenmemiştir." Y. HGK, T. 22.11.2018, E. 2017/3-999, K. 2018/1757 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁸ Kocayusufpaşaoğlu, s. 157; Oğuzman, M. Kemal, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995, 6. Baskı, s. 108; Güneri, s. 8; Ayan, s. 104; Öztan, s. 189; Sanberk, s. 13; İmre/Erman, s. 70; Dural/Öz, s. 61.

⁹ Serozan/Engin, s. 318.

¹⁰ İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 45; Ayiter, s. 50; Sanberk, s. 24.

¹¹ Öztan, s. 196; İnan, Ali Naim/Ertaş, Şeref/Albaş, Hakan, *Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, Bilge Yayınevi, Ankara, 2015, 9. Baskı, s. 182-183; Ayiter, s. 50; İmre/Erman, s. 81; Sanberk, s. 25-26.

¹² Öztan, s. 196; İmre/Erman, s. 81.

¹³ Sanberk, s. 26-27.

vasiyetçi, resmi memur ve tanıklar hakkında açıklamalar yapılacak ve resmi vasiyetnameyle kimlere kazandırma yapılamayacağı üzerinde durulacaktır.

A. Vasiyetçi

Vasiyetname düzenleme ehliyeti için TMK m. 502'ye göre ayırt etme gücüne sahip olmak ve 15 yaşını doldurmuş olmak gerekir¹⁴. TMK m. 13'e göre "Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir." Ayırt etme gücü nisbi bir kavramdır, varlığı her somut olayda yeniden araştırılmalıdır¹⁵. Resmi vasiyetname yapabilme ehliyeti; bu işlemin hüküm ve sonuçlarını kavrayabilecek bir yeteneğin olmasıdır¹⁶. TMK'nın vasiyetname ehliyetine ilişkin ilgili hükmü tüm vasiyetnameler için ortaktır¹⁷. Resmi vasiyetname ile son arzularını açıklamak isteyen mirasbırakan için özellik arz edebilecek noktalar bu kimsenin görme, konuşma yahut işitme engellerinden bir veya birkaçına sahip olması ya da Türkçe bilmemesi halinde karşımıza çıkacaktır.

¹⁴ Vasiyetnameyi ancak gerçek kişiler düzenleyebilir. Cıngıl, s. 66; Sanberk, s. 32.

¹⁵ Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, C. 1, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018, Yenilenmiş 14. Baskı, s. 289 (Kişiler Hukuku). Noterlik Kanunu Yönetmeliği (NKY) m. 91/2'de mirasbırakanın ayırt etme gücüne sahip olması konusunda şüpheye düşülmesi veya ihbar yahut şikayet olması halinde ayırt etme gücünün varlığının doktor raporuyla saptanması gerektiğini düzenlemiştir. Bkz. RG. T. 13.07.1976, S. 15645. Uygulamada noterler genellikle 65 yaşını doldurmuş kimselerden doktor raporu talep etmektedirler. Albaş, Hakan, "Miras Sözleşmesi Biçiminde Yapılan Ölüme Bağlı Tasarruflar", TNBHD, S. 130, 2006, s. 45. Ertaş alınan bu doktor raporunun ayırt etme gücü için kesin kanıt oluşturmayacağını ancak ispat yükünü değiştireceğini ifade eder. Yazar ispat için adli tıp kurumu raporunu işaret etmektedir. Ertaş, s. 30. Benzer şekilde Dural/Öz, s. 57; Ruhi/Ruhi, s. 19; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 47; Sanberk, s. 37. Yargıtay'da ayırt etme gücünün varlığının tespiti için adli tıp kurumu raporunu aramaktadır. Y. 3. HD, E. 2017/11562, K. 2019/1223, 18.2.2019, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019); Y. 3. HD, E. 2016/15442, K. 2018/3450, 4.4.2018, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Cıngıl, her vasiyetçiden sağlık raporu istenmesinin doğru olmadığını ifade eder. Cıngıl, s. 69.

¹⁶ Dural/Öz, s. 66; Öztan, s. 181; Köprülü, s. 138-139; Ertaş, s. 29; Ruhi/Ruhi, s. 19; Cıngıl, s. 71; Solak, s. 56; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 38; Maç/Jamali, s. 31. Gerçekleştirilecek işlemin türü, niteliği, önemi kişinin o işlem için ayırt etme gücüne sahip olup olmadığı konusunda belirleyicidir. Erkan, Vehbi Umut/Yücer, İpek, "Ayırt Etme Gücü", AÜHFD, C. 60, S. 3, 2011, s. 494 vd.

¹⁷ Her iki şartın da vasiyetnamenin yapıldığı anda aranması gerekir. Solak, s. 55; Köprülü, s. 139; İmre/Erman, s. 63. Mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yapma ehliyeti yoksa, yapmış olduğu ölüme bağlı tasarrufun iptali istenebilir. Serozan/Engin, s. 300-301; Öztan, s. 182; Dural/Öz, s. 57.

B. Memur ve Tanıklar

Resmi vasiyetname iki tanığın¹⁸ katılımıyla resmi memur tarafından düzenlenir (TMK m. 532/1). Kimlerin resmi memur olabileceği ilk incelenecek konudur. Sonraki başlıkta resmi memur olma yetkisine sahip olursa dahi istisnai olarak resmi vasiyetname düzenlemesine katılma yasağı üzerinde durulacaktır. Resmi memur için düzenlemeye katılma yasağı oluşturan haller tanıklar için de yasak oluşturmaktadır. Son başlıkta ise düzenlenen resmi vasiyetnameyle kimlere kazandırma yapılamayacağı incelenecektir.

1. Resmi Memur Olabilecek Kimseler

TMK m. 532/2'ye göre resmi memur olabilecek kimseler:

- ❖ Sulh hakimi¹⁹
- ❖ Noter
- ❖ Kanunla kendisine bu yetki verilmiş diğer bir görevlidir.

Kanunla kendisine bu yetki verilen kimselere örnek olarak konsoloslar gösterilebilir²⁰. Yargıtay, noter yetkisine sahip yeminli başkâtiplerin de resmi vasiyetname düzenleyebileceğini kabul etmektedir²¹. Burada sayılanlar dışında resmi vasiyetname düzenlemeye yetkili kimse yoktur (Ör. Yeminli olmayan başkâtipler²², muhtarlar²³

¹⁸ Berki, kanunun iki tanığın asgari şart olduğunu, üç tanıkla da resmi vasiyetname düzenlenebileceğini ileri sürülmektedir. Berki, s. 69. Aynı yönde bkz: Yılmaz, Kumru Kılıçoğlu, “Resmi Vasiyetname” TBB dergisi, S. 133, 2017, s. 380-381.

¹⁹ Sulh hakimi talep üzerine resmi vasiyetname düzenlemek zorundadır. Y. 2 HD, E. 2959, K. 3248, 17.0.1979. Karar için bkz. Oğuzman, s. 109.

²⁰ Oğuzman, s. 110; Öztan, s. 196-197; Ayan, s. 104. NK m. 191 gereği yabancı memleketlerde noterlik işleri konsoloslar tarafından yürütülür.

²¹ “Kanunda noterden söz edilmesi, noterlik makamının hedef alınmasındandır. Noter yetkisine sahip yeminli başkâtibin düzenlediği vasiyetname ile yeminli katibin düzenlediği vasiyetname Yargıtay’ca geçerli kabul edilmektedir.” Y. 3. HD, E. 2013/10121, K. 2013/10974, 25.6.2013, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Aynı yönde Y. 3. HD, E. 2017/16678, K. 2018/7664, 05.7.2018, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). “Ancak, vasiyetnameyi düzenleyen Noter vekili Başkâtibin yeminli olup olmadığının araştırılması, davacı tarafından istendiğine ve yemin de kanunen zorunlu bulunduğuna göre, bu konuda inceleme yapılması, sonucu uyarınca hüküm verilmesi gerekir.” Y. 2. HD, E. 1975/3429, K. 1975/4566, 20.5.1975, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

²² “Kamusal vasiyetin düzenlenmesine ilişkin MK. m. 479'da sözü edilen «memur» dan amaç Konsolos, Tapu Sicil Muhafızı ve memuru gibi yasada açıkça belirtilen kişilerdir. Sulh hakiminin görevlendirdiği başkâtibin düzenlediği vasiyetname hukuksal sonuç doğurmaz. Bu vasiyetin sulh hâkimi tarafından onaylanmış olması da geçersizliği ortadan kaldırmaz.” Y. 2. HD, E. 1980/622, K. 1980/936, 5.2.1980, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Ölünceye kadar bakma sözleşmesi resmi vasiyetname hükümlerine tabi olduğu hallerde, bu sözleşmeyle taşınmaz mal

resmi vasiyetname düzenleyemezler). Uygulamada resmi vasiyetname genellikle noterler tarafından düzenlenmektedir²⁴. Bu sebeple noter tarafından düzenlenen resmi vasiyetnamelerle ilgili olarak kısa bir açıklama yapmak gerekebilir. Noterler, 1512 sayılı Noterlik Kanunu²⁵ (NK) m. 83 gereği işlemlerini dairelerinde yaparlar. Ancak istisnai olarak daire dışında da işlem yapabilirler. Vasiyetname daire dışında da yapılabilecek bir işlemdir²⁶. Ancak noterin yaptığı her işlem gibi vasiyetname de sadece noterin yetki alanı içerisinde yapılabilir²⁷. Noterler tatil günlerinde ve iş günlerinin tatil saatlerinde NK m. 52 gereği resmi vasiyetname düzenleyebilirler.

Noterler resmi vasiyetname düzenlerken TMK hükümleriyle beraber NK'nın TMK'ya aykırı olmayan hükümlerini de uygulamak zorundadır. Çünkü TMK'nın resmi vasiyetnameye ilişkin hükümleri NK'ya göre özel hüküm niteliğindedir²⁸. TMK'ya göre uygun ancak NK'ya uygun olmayan bir vasiyetname geçerliiyken bunun tam aksi şekilde düzenlenen vasiyetname geçerli olmayacaktır²⁹. NK'ya aykırılığın karşılığı noter için disiplin yaptırımından ibarettir³⁰.

temlikli yapılmak isteniyorsa tapu sicil muhafızları veya görevlileri de yetkili olacaktır. YİBK, E. 1952/4, K. 1952/5, 10.12.1952, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

²³ Y. 16. HD, E. 1988/10845, K. 1989/14561, 13.10.1989, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

²⁴ Tekdoğan, Aydın, *Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptal Davaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 96; Kocayusufpaşaoğlu, s. 157; Ayiter, s. 50; Cıngıl, s. 74; Ertaş, s. 31; İmre/Erman, s. 81.

²⁵ RG, 05.2.1972, S. 14090.

²⁶ Kocayusufpaşaoğlu, s. 158 dn. 3 (b).

²⁷ NK m. 2/1: "Her asliye ve münferit sulh mahkemesinin bulunduğu yerde, o mahkemenin yargı çevresindeki noterlik işlerini görmeye yetkili olmak üzere bir noterlik kurulur."

²⁸ Kocayusufpaşaoğlu, s. 190; Cıngıl, s. 67; Oğuzman, s. 109; Dural/Öz, s. 63; Öztan, s. 198; Sanberk, s. 29; İmre/Erman, s. 83; Özüğür, s. 845; Türk, Burak, Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Geçersizlik Halleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2020, s. 40. "Başka bir anlatımla resmi vasiyetname düzenlenmesine ilişkin Medeni Kanun'un hükümleri özel nitelikte, Noterlik Kanunu'ndaki işlemler ise genel niteliktedir. İlmî ve Kazaî görüşlerde aynı doğrultudadır. Onun için vasiyetnamede tanıkların kimliklerinin yeterince yazılmaması bulunması ve tanıkların Konsoloslukta görevli kişiler olması vasiyetnameyi geçersiz kılan şekil eksikliği olarak kabul olunamaz." Y. 2. HD, E. 1980/7187, K. 1980/8357, 24.12.1980, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

²⁹ Öztan/Öztan, s. 3598; Dural/Öz, s. 63-64.

³⁰ Çiftçi, Hasan, Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Erzincan, 2018, s. 19; Serozan/Engin, s. 321; Oğuzman, s. 109; Dural/Öz, s. 63; Öztan, s. 198.

2. Memur veya Tanık Olamayacak Kimseler

TMK m. 536/1'e göre aşağıdaki kimseler resmi vasiyetname düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılamazlar³¹.

- ❖ Fiil ehliyeti bulunmayanlar
- ❖ Bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklı olanlar³²
- ❖ Okur yazar olmayanlar³³
- ❖ Mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy³⁴ kan hısımları, kardeşleri³⁵ ve bu kişilerin eşleri³⁶

³¹ İlk üç madde başlığında sayılanlar kimsenin yaptığı resmi vasiyetnameye memur yahut tanık olarak katılamayacakları için onlar için mutlak yasaklılık bulunmaktadır. Son madde başlığındaki düzenlemeye katılma yasağı ise nisbidir. Çünkü orda sayılanlar başkalarının (sayılan hısımlık ilişkisine dahil olmayan) düzenlediği resmi vasiyetnamede tanık yahut resmi memur olabilecektir. Öztan, s. 150-151; Köprülü, s. 150-151; Dural/Öz, s. 64.

³² Yasağın kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararına dayanması gerekir ve suçun önemi yoktur. Çiftçi, s. 17.

³³ Y. HGK, E. 1992/2-757, K. 1993/71, 24.02.1993. Karar için bkz. Özüğür, s. 863.

³⁴ Altsoy deyimini içerisine evlatlıkta girer. Dolayısıyla evlat edinenin düzenlediği vasiyetnameye evlatlığın karısı veya kocasıyla çocukları da tanık veya memur olarak katılamazlar. Özüğür, s. 846. Aynı yönde Çabri, s. 552. Ertaş ve Albaş evlat edinenin, evlatlığın olarak düzenlediği vasiyetnameye resmi memur yahut tanık olarak katılabileceği fikrindedir. Gereğesi ise aralarındaki miras ilişkisinin tek yönlü oluşudur. Ertaş, s. 37; Albaş, s. 49, sa. 43-62. Dural ve Öz'e göre, resmi vasiyetname düzenlenmesine katılma yasağının mirasçılık ilişkisi yerine hısımlık ilişkisine bağlanması sebebiyle evlat edinenin de evlatlığın düzenlediği resmi vasiyetnameye katılma yasağı bulunmalıdır. Dural/Öz, s. 64-65 dn. 13. Aynı yönde Tekdoğan, s. 103. Yargıtay, evlatlığın koca veya karısının evlat edinen için tanık olamayacağına hükmetmiştir. Y. 2. HD, E. 1972/7895, K.1973/419, 30.1.1973. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 107. NK m. 76'da evlat edinme ilişkisinin bulunması noterlik işlemine katılma yasağı olarak yer almaktadır.

³⁵ Yarım kan hısımlığıyla kardeş olanlarda birbirlerinin düzenlediği resmi vasiyetnameye resmi memur yahut tanık olarak katılamazlar. Öztan, s. 197; Hatemi, s. 103. Y. 3. HD, E. 2015/4606, K. 2015/16223, T. 20.10.2015. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 104.

³⁶ "Evlenmenin herhangi bir sebeple sona ermesi, sıhri hısımlığı ortadan kaldırmaz" (resmi memur yahut tanık olmak için yasaklılık devam eder) Y. 2. HD, E. 1977/1882, K. 1977/1969, 8.3.1977. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 107. Evliliğin sona ermesiyle birlikte kayın hısımlığının düzenlemeye katılma yasağı kapsamına dahil edilmemesi gerektiği de savunulmaktadır. Çabri, s. 553. Evlilik sona erdikten sonra kayın hısımlığı devam edecektir. Ancak eşler arasında kayın hısımlığı bulunmamaktadır ve TMK gereği eşlerin evlilik sona erdikten sonra birbirlerinin düzenlediği resmi vasiyetnameye resmi memur yahut tanık olarak katılmasında bir engel bulunmamaktadır. Dural/Öz, s. 65. Aynı yönde Öztan, s. 197; Antalya/Sağlam, s. 121. Mirasbırakanın eşi TMK m. 536'da düzenlemeye katılma yasaklıları arasında yer almaktadır. Ancak eşin hısımları yasak kapsamında sayılmamıştır (Ör. Mirasbırakanın baldızı, kayın biraderi). Hatemi, s. 103. NK m. 76'ya göre eski eşlerin ve sıhri hısımlıkta ikinci derecede dahil olmak üzere hısımların noterlik işlemine katılması yasaktır.

Yukarıda sayılan kimselerin resmi vasiyetname düzenlenmesine resmi memur veya tanık olarak katılmaları halinde resmi vasiyetname iptal edilebilir³⁷. Çünkü bu işlem resmi memur yahut tanık olmaksızın gerçekleşmiş bir işlem olacaktır³⁸. NK m. 76'da noter, tanık, tercüman ve bilirkişiler için işleme katılma yasakları düzenlenmiştir³⁹. Ayrıca tanıklar için diğer yasaklılık sebepleri NK m. 78'de düzenlenmiştir⁴⁰. Resmi vasiyetname, NK'da bulunan yasaklara aykırı yapılırsa dahi TMK hükümlerine uygun yapıldığı sürece geçerli olacaktır.

3. Resmi Vasiyetnameyle Kazandırma Yapılamayacak Kimseler

TMK m. 536/2'de resmi vasiyetname ile kazandırma yapılamayacak kimseler düzenlenmiştir. Buna göre:

❖ Resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura ve tanıklara⁴¹

❖ Bu memur veya tanıkların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına⁴², kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz.

Yukarıda sayılan kimselere resmi vasiyetname ile kazandırma yapılması halinde vasiyetname iptal edilebilir hale gelmemekte TMK m. 558/3 gereği sadece bu kimselere yapılan kazandırmalar iptal edilebilmektedir⁴³. Vasiyetnamenin tamamı bu tür kazandırmalardan

³⁷ Turan, Gamze, Ölümüne Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Ankara, 2007, s. 86; Çabri, s. 550.

³⁸ Tekdoğan, s. 103; Turan, s. 9; Öztan, s. 197.

³⁹ “Noter, tanık, tercüman ve bilirkişiler aşağıdaki hallerde noterlik işlemine katılamazlar: 1. Kendisi bizzat ilgili ise veya bir ilgili onun vekili olarak hareket ediyorsa, 2. Aralarında evlilik birliği kalmamış olsa bile ilgililerden birinin karı veya kocası ise, 3. İlgililerden biri ile aralarında sıhri dahi olsa usul veya furu veya kan hısımlığında üçüncü, sıhri hısımlıkta ikinci derecede (Bu dereceler dahil) civar hısımlığı veyahut evlat edinme ilişkisi varsa, 4. İlgililerden biri noterin katip veya hizmetlisi ise, 5. İlgililerden biri aralarında iki, üç ve dördüncü numaralarda yazılı ilişki bulunan bir şahsın vekili olarak hareket ediyorsa, 6. Noterlik işlemi, kendi yararına veya aralarında iki, üç ve dördüncü numaralarda yazılı ilişkiler bulunan bir kimse yararına bir tasarrufu kapsıyorsa.”

⁴⁰ “Aşağıdaki kimseler tanık olamazlar: 1. Reşit olmayanlar, 2. Mahcurular, 3. Hukuk Yargılama Usulü Kanununa göre andlı tanık olarak dinlenmeleri mümkün olmayanlar, 4. Noterin katip ve hizmetlileri.”

⁴¹ “Lehine mal vasiyet edilen kişi tüzel kişi olması durumunda tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin tanıklığı halinde tüzel kişinin tanığın mamelekine dahil olup olmadığı önem ifade eder.” Y., 3. HD, E. 2014/6881, K. 2014/11868, 16.09.2014. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 104.

⁴² Evlatlığın da kazandırma yasağı kapsamında olduğu savunulmaktadır. Çabri, s. 555.

⁴³ “Vasiyetnamede tanık olarak dinlenen Ayla, yararına vasiyet yapılanlardan Özen'in kocasının kız kardeşi (görümcesi) ise vasiyetin sadece Özel'le ilgili bölümü geçersiz sayılır.” Y. 2. HD, E. 1979/4526, K. 1979/4718, 07.06.1979, (<https://www.kazanci.com.tr>)

oluşmaktaysa o zaman vasiyetnamenin iptalinden bahsetmek gerekecektir⁴⁴. Bu şekilde kazandırma yasağının söz konusu olduğu bir durumda aynı zamanda tanık olamayacak bir kimse tanık olarak yer almışsa bu halde ilgili kazandırmanın iptali yerine vasiyetnamenin iptali talep edilebilecektir⁴⁵.

II. RESMİ VASİYETNAME DÜZENLEME BİÇİMLERİ

TMK'da okunup imzalanarak düzenlenen (TMK m. 533-534) ve okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen (TMK m. 535) vasiyetname olmak üzere iki tür vasiyetname düzenlenmiştir. Bu iki vasiyetname hukuken eş değer kıymettedir⁴⁶. Bu bölümde karma vasiyetnameler de incelenecektir.

Her iki tür resmi vasiyetname için aranan şekil koşullarına uyulduğu vasiyetname metninden anlaşılır olmalıdır⁴⁷. Vasiyetnamede bulunan şekil eksiklikleri vasiyetname dışı olgularla tamamlanamayacaktır⁴⁸.

A. Mirasbırakan Tarafından Okunup İmzalanarak Düzenlenen Vasiyetname

Okunup imzalanarak vasiyetname düzenlenebilmesi için mirasbırakanın Türkçe yahut herhangi bir dilde okuma yazma bilmesi gerekmektedir. Okunup imzalanarak vasiyetname düzenlenebilmesi için TMK m. 533 ve 534'e göre izlenmesi gereken süreç aşağıda açıklanmaktadır.

(E.T: 25. 10. 2019).

⁴⁴ Özüğür, s. 853. Y. 2. HD, E. 1918, K. 2097, 24.02.1992. Karar için bkz. Günay, s. 68. Y. 2. HD, E. 1918, K. 2097, 24.02.1992 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁴⁵ Vasiyetnamenin iptalinin talep edilmek zorunda olmayıp, yalnızca ilgili kazandırmanın iptalinin de talep edilebileceği savunulmaktadır. Çabri, s. 556-557.

⁴⁶ Kocayusufpaşaoğlu, s. 160; Sanberk, s. 15; Çabri, s. 515.

⁴⁷ Kocayusufpaşaoğlu, s. 179; Oğuzman, s. 114; Köprülü, s.150; Şener, s. 47; Antalya/Sağlam, s. 125; Dural/Öz, s. 76.

⁴⁸ Kocayusufpaşaoğlu, s. 179; Oğuzman, s. 114; Köprülü, s. 150; Antalya/Sağlam, s. 125. Düzenleme yeri, resmi vasiyetnamede bulunması gereken bir unsur değildir. Kocayusufpaşaoğlu, s. 167-168; Cıngıl, s. 72; Köprülü, s. 144-145; Sanberk, s. 45; Dural/Öz, s. 70. Bu sebeple düzenleme yerinin bulunmaması ya da yanlış yazılmış olması resmi vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemeyecektir. "Vasiyetname noterlik dairesinde düzenlenmiş iken, yanlışlıkla başka yerde düzenlendiğinin yazılması veya vasiyet edenin bulunduğu yerde düzenlenen vasiyetnamenin, Noterlikten düzenlendiğine işaret edilmiş bulunması da geçersizlik sebebi değildir." Y. 2. HD, E. 1977/7621, K. 1977/7844, 10.11.1977. (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

1. Mirasbırakanın Arzularını Resmi Memura Bildirmesi

Mirasbırakan son arzularını resmi memura bildirecektir. Bu bildirim yazılı veya sözlü olarak yapılabilir⁴⁹. Resmi memur, mirasbırakanın son arzularını doğru tespit etmek için ona soru sorabilir⁵⁰. Mirasbırakanın son arzularında kanuna veya ahlaka aykırılık görürse onu uyarıp aydınlatır⁵¹.

Mirasbırakan son arzularını yazılı bildirmek isterse bu arzuları bizzat yazmak zorunda değildir⁵². Son arzuların bir başkasına yazdırılması halinde, resmi memur bu metnin mirasbırakanın son arzularına uygun olup olmadığını onunla iletişim kurup sorular sorarak, denetleyebilir⁵³. Mirasbırakanın vasiyetname metnini bir başkasına yazdırmış olsa da vasiyetname mirasbırakan tarafından okunup iradesine uygun olması halinde imzalanacağından vasiyetnamenin mirasbırakanın iradesini yansıtmaması konusunda yeterli güven sağlanmış olur.

Mirasbırakanın son arzularını resmi memura bildirmeye başladıktan sonra vasiyetnameyi tamamlaması için bir süre sınırı bulunmamaktadır⁵⁴. Günlerce, haftalarca bildirimde bulunmak suretiyle vasiyetname içeriği oluşturulabilir.

2. Mirasbırakanın Arzularının Resmi Memurca Yazılması

Resmi memur, mirasbırakanın kendisine bildirdiği arzularını yazar veya yazdırır. Resmi memurun metni kime yazdığının önemi

⁴⁹ Serozan/Engin, s. 319; Kocayusufpaşaoğlu, s. 162; Çabri, s. 517-518; Köprülü, s. 144; Ayiter, s. 51; İmre/Erman, s. 84; Cingil, s. 67; Oğuzman, s. 111; Dural/Öz, s. 69; Ayan, s. 104; Sanberk, s. 41; Özüğür, s. 847. Vasiyetnamenin düzenlendiği tarihte konuşamayan mirasbırakanın arzularını sözlü olarak bildirmiş gibi vasiyetname düzenlenmesinin şekle aykırı olacağına dair Yargıtay kararı için bkz. Tekdoğan, s. 97 Y. 2. HD, E. 2008/11440, K. 2008/10969, 21.07.2008, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Yargıtay, vasiyetnamenin düzenlendiği tarihte konuşamayan mirasbırakanın son arzularını notere nasıl açıkladığını tanıkların da vasiyetnamede belirtmesi gerektiğine hükmetmiştir. Ayrıca Yargıtay son arzular yazılı olarak bildirilmişse buna ilişkin delil aramaktadır. Y. 2. HD, E. 1997/8907, K. 1997/10412, 09.10.1997, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁵⁰ Koca, Ömerhan, *Roma Hukuku'nda ve Türk Hukuku'nda Ölüme Bağlı Tasarruflar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 119; Oğuzman, s. 112; Özüğür, s. 847; İmre/Erman, s. 84. Mirasbırakanın beyanlarında karışıklığa sebep olabilecek ifadeler varsa resmi memurun soru sormak zorunda olduğu da savunulmaktadır. Sanberk, s. 42.

⁵¹ Cingil, s. 67; Sanberk, s. 43; İmre/Erman, s. 84; Şener, s. 40.

⁵² Serozan/Engin, s. 319; Kocayusufpaşaoğlu, s. 162; Oğuzman, s. 111; Dural/Öz, s. 69.

⁵³ Kocayusufpaşaoğlu, s. 162; Sanberk, s. 41; Çabri, s. 518; Dural/Öz, s. 69.

⁵⁴ Kocayusufpaşaoğlu, s. 163; Oğuzman, s. 112; Sanberk, s. 42; Dural/Öz, s. 69.

yoktur⁵⁵. Bu sebeple öğretide bir görüş, mirasbırakan son arzularını eğer yazılı olarak bildirmişse resmi memurun, tekrar aynı metni yazmasına yahut yazdırmasına gerek olmaksızın, doğrudan bu metni kullanabileceği yönündedir⁵⁶. Bizce de mirasbırakanın yazılı bir metin sunması durumunda resmi memurun bu metni yeniden yazması gerekmez, bu metin doğrudan esas alınabilir. Resmi memurun vasiyetçinin iradesini araştırma ve soru sorarak bunu açığa çıkarma yükümü resmi vasiyetnameden beklenen güveni sağlamak için yeterli olacaktır.

Vasiyetname başlıklı veya başlıksız bir kağıda yazılabilecektir⁵⁷. İşlemden birlik ilkesi⁵⁸ gereği mirasbırakanın arzularını yazan resmi

⁵⁵ Aydın, Muhammed, Resmi Vasiyetname, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2019, s. 33; Türk, s. 44.

⁵⁶ Oğuzman, s. 112 dn. 145; İmre/Erman, s. 82; Turan, s. 8; Koca, s. 118; Sanberk, s. 42; Türk, s. 45. Aksi görüş Berki, s. 69; Türk, s. 62. NK m. 89 gereği vasiyetname, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu işlemlerdir. Ancak TMK' nın resmi vasiyetnameye ilişkin hükümleri NK'ya göre özel nitelikte olduğu için bu hükme aykırılık ilgili vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemeyecektir. Türk, bu durumda metnin aynen kullanılması ifadesi ile resmi memurun ilgili metni onayladığını değil yalnızca kullandığının anlaşılması gerektiğini savunur. Türk, s. 45. Ancak, resmi vasiyetname metninin resmi memur tarafından bizzat yazılması yahut onun yönlendirmesiyle yazdırılması söz konusu olmadığından burada işlemin düzenleme yoluyla gerçekleştiğinden bahsetmeye biz kuşkuyla yaklaşmaktayız. Bizce en yerinde gerekçe, resmi memurun vasiyetçi tarafından kendisine sunulan metni kullanmasının resmi vasiyetnamenin geçerlilik şekline aykırı olmadığı ve NK'daki hükmün bir düzen hükmü olması sebebiyle buna aykırılığın resmi vasiyetnamenin sıhhatini etkilemeyeceği şeklindedir.

⁵⁷ Cıngıl, s. 73; Çabri, s. 518-519; Dural/Öz, s. 69.

⁵⁸ İşlemden birlik ilkesi (unitas actus), işlemin bir bütün olarak araya bir süre girmeksizin yapılmasıdır. Serozan/Engin, s. 320; Kocayusufpaşaoğlu, s. 178; Ayiter, s. 51; Ruhi/Ruhi, s. 22; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 46; Oğuzman, s. 114; Ertaş, s. 32; Dural/Öz, s. 72; İnan/Ertaş/Albaş, s. 183. İşlemlerin aralıksız yapılması ilkesi mirasbırakanın vasiyetnameyi okumasından sonra yahut resmi memurun vasiyetnameyi ona okumasından sonra başlayacaktır. İmre/Erman, s. 90. Aynı yönde bkz: Şener, s. 46-47; Çabri, s. 531; Dural/Öz, s. 72. Ayrıca bu ilke gereği işlemi yapmaya başlayan resmi memur işleme devam etmeli ve işlemi tamamlamalıdır. Öztan/Özcan, s. 3605. Çiftçi, s. 27; Ercoşkun Şenol, H. Kübra, Ölümüne Bağlı Tasarruflar ve Özellikle Bu Tasarruflardaki Koşullar ve Yüklemeler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011, s. 29. "Resmi vasiyetnamenin; işlemden birlik prensibi uyarınca, vasiyetçinin vasiyetnameyi okumasından sonra, aşamalarında araya fasıla girmeksizin tamamlanması gerekir. Resmi memurun yaptığı işlemler tevsiik işlemi olduğu için, baştan itibaren Aynı memur tarafından yapılması ve son imza işleminin de tahriri alan, okuyan ve vasiyetçi ile tanık sözlerini dinleyen, yazdıran memur tarafından yapılması zorunludur. Bu yön işlemlerde birlik prensibinin zaruri bir sonucudur. Bu prensibe uyulmamasının, vasiyetnamenin iptali sebebi oluşturduğu Yargıtay'ın yerleşmiş uygulaması ile kabul edilmektedir." Y. 3. HD, E. 2017/16678, K. 2018/7664, 05.07.2018, (https://www.kazanci.com.tr) (E.T: 25. 10. 2019). Aynı yönde Y. 3. HD, E. 2017/16678, K. 2018/7664, 05.07.2018, (https://www.kazanci.com.tr) (E.T: 25. 10. 2019); Y. 3. HD, E. 2015/748, K. 2015/11618, 23.6.2015 (https://www.kazanci.com.tr) (E.T: 25. 10. 2019).

memurun, arzuların bildirildiği resmi memur olması gerekmektedir⁵⁹. Resmi memurun vasiyetname tamamlanmadan ölmesi halinde sürecin tekrar baştan işletilmesi gerekecektir.

3. Resmi Memurun Yazdığı Metnin Mirasbırakan Tarafından Okunup İmzalanması

Mirasbırakanın son arzuları resmi memurca yazıldıktan sonra memur vasiyetnameyi okuması için mirasbırakana verir. Mirasbırakan da vasiyetnameyi okur ve imzalar⁶⁰. Mirasbırakanın vasiyetnameyi okuması sırasında tanıkların bulunması zorunlu değildir⁶¹. Hatta resmi memurun bulunmasının dahi gerekmediği savunulmaktadır⁶².

Mirasbırakan vasiyetnameyi okuduktan sonra imzalar⁶³. İmzanın elle atılması zorunludur⁶⁴. Mühür veya parmak basılması imza yerini tutmayacaktır. Birden fazla sayfadan oluşan vasiyetnamelerde her sayfada mirasbırakanın imzasının olması gerekmez⁶⁵. Ancak olması da geçerliliği etkilemez.

“Olayda, söz konusu vasiyetname düzenlenirken vasiyetname içeriğinde gerekli olan bütün yerlerde Tarsus 4. Noteri F. K. ismi yazılmıştır. Ancak onay işlemleri. Noter vekili Başkatibi S. S. adına kaşe basılarak onun imzasıyla yapılmıştır. Bu hal söz konusu vasiyetnameyi düzenleyen kişinin kimliği hakkında tereddütler yaratmaktadır. Böyle olunca taktırri alanın ve düzenleme yapanın Noter F. K. olduğunu kabul etmek zarureti ortaya çıkmakta olup söz konusu kişinin imzasını muhtevi olmayan belgeyi de resmi vasiyetname olarak nitelemek doğru olmaz. Şu halde yasaya uygun düzenlenmeyen belge bütünlüğü çelişkili vasiyetname şekil şartlarını taşımadığından davanın kabulü gerekir.” Y. 3. HD, E. 2011/6433, K. 2011/17282, 3.11.2011 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Aynı yönde Y. 2. HD, E. 2005/8654, K. 2005/11578, 18.7.2005, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁵⁹ Türk, s. 62; Aydın, s. 35.

⁶⁰ Fezyioğlu, mirasbırakanın vasiyetnameyi okuduğunun ayrıca yazılmasına gerek olmadığı ancak bunun açıklık sağlayacağını savunur. Fezyioğlu, s. 179.

⁶¹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 170; Öztan/Öztan, s. 3603; Özüğür, s. 849; Çabri, s. 526. Aksi görüş İmre/Erman, s. 86. İmre ve Erman tanıkların mirasbırakanın vasiyetnameyi kendi önlerinde okumuş olduğunu da vasiyetnameye yazmaları gerektiğini söyler. İmre/Erman, s. 86.

⁶² Çiftçi, s. 23; Sanberk, s. 43.

⁶³ Dural ve Öze göre, imza, metni kapatacak şekilde metnin sonunda olmalıdır. Sayfada yer kalmamışsa kenara da atılabilir. Dural/Öz, s. 70. Öztan ve Öztan Mirasçının metni okumadan imzalaması halinde vasiyetnamenin geçersiz olacağını savunur. Yazarlara göre bu durumda vasiyetnamenin geçerli olabilmesi için resmi memurun metni tanıklar önünde okuması gerekir. Öztan/Öztan, s. 3603-3604.

⁶⁴ Kocayusufpaşaoğlu, s. 165; Cıngıl, s. 67; Günay, s. 55; Tekdoğan, s. 98; Dural/Öz, s. 69; Öztan, s. 200; İmre/Erman, s. 85; Çabri, s. 519; Yavuz/Topuz, s. 1150; Aydın, s. 34.

⁶⁵ Günay, s. 54; Ertaş, s. 35; Dural/Öz, s. 70; Sanberk, s. 44; Çabri, s. 519. Y. 2. HD, E. 1462, K. 3346, 06.06. 1961. Karar için bkz. Sanberk, s. 49;887-888.

4. Resmi Memurun Metni Tarih Koyarak İmzalaması

Vasiyetname mirasbırakan tarafından okunup imzalandıktan sonra resmi memur, vasiyetnameyi tarih koyarak imzalar⁶⁶. Tarihin gün, ay ve yılı belirtmesi gerekir. Saati belirtmesi zorunlu değildir⁶⁷. Tarihin el yazısıyla yazılmış olması şart değildir⁶⁸. Ancak imzanın el yazılı olması şarttır⁶⁹.

Resmi memurun imzasının mirasbırakanın imzasının yanında olması zorunlu değildir. Hatta mirasbırakandan hemen sonra imza atmış olması da şart değildir. Mühim olan, resmi memurun imzasının mirasbırakanın imzasından sonra atılmasıdır⁷⁰. Resmi memurun mirasbırakanla birlikte, aynı anda, imza atabileceği de savunulmaktadır⁷¹.

Resmi memurun, tanıkların imzalarını onaylamak üzere tekrar imza atmasına gerek yoktur⁷². Ancak onların da imzalarını kapsayacak şekilde vasiyetnamenin en sonuna imza atması vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemez⁷³. Birden fazla sayfadan oluşan vasiyetnamelerde her sayfaya ayrıca imza atılmasına gerek yoktur. İşlemden birlik ilkesi gereği vasiyetnameyi yazan yahut yazdıran resmi memurun imza atması gerekmektedir⁷⁴.

TMK m. 533 gereği tarih, mirasbırakanın imzasından sonra memurun imzasından önce yazılır. Ancak bu sıraya uyulmamış olması

⁶⁶ Noterin ayrıca mührünü basması gerekmez. Kocayusufpaşaoğlu, s. 165.

⁶⁷ Kocayusufpaşaoğlu, s. 166; Dural/Öz, s. 70; Sanberk, s. 45; Şener, s. 42; Antalya/Sağlam, s. 124; Aydın, s. 35.

⁶⁸ Kocayusufpaşaoğlu, s. 165; Öztan, s. 200; Sanberk, s. 45; İmre/Erman, s. 85

⁶⁹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 165; Dural/Öz, s. 69; Öztan, s. 200; Sanberk, s. 45; İmre/Erman, s. 85; Çabri, s. 520; Türk, s. 50.

⁷⁰ Kocayusufpaşaoğlu, s. 166; Oğuzman, s. 112; Dural/Öz, s. 70; Sanberk, s. 45; Özüğür, s. 848; Çabri, s. 522.

⁷¹ İmre/Erman, s. 85; Antalya/Sağlam, s. 125; Yavuz/Topuz, s. 1150.

⁷² Kocayusufpaşaoğlu, s. 174; Günay, s. 53; Oğuzman, s. 114; Dural/Öz, s. 72; Öztan, s. 201; Köprülü, s. 149; Sanberk, s. 50; Özüğür, s. 849; Antalya/Sağlam, s. 125; Çabri, s. 531.

⁷³ Kocayusufpaşaoğlu, s. 166; Oğuzman, s. 114; Dural/Öz, s. 70; Sanberk, s. 50; İmre/Erman, s. 87; Özüğür, s. 849; Çabri, s. 522; Antalya/Sağlam, s. 125. "Resmi memur vasiyetnameyi şahitlerden sonra da imza edebilir ve böyle bir hal bir iptal nedeni oluşturmaz." Y. 2. HD, E. 1997/11181 K. 1997/12713, 24.11.1997 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁷⁴ Gençcan, Ömer Uğur, *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016, 3. Baskı, s. 302 (Anılış: Miras).

vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemez⁷⁵. Tarih vasiyetnamenin herhangi bir yerinde yer alabilir⁷⁶.

5. Mirasbırakanın Beyanı

Vasiyetnameye tarih ve imza konulduktan hemen sonra mirasbırakan vasiyetnameyi okuduğunu ve bunun son arzularını içerdiğini⁷⁷ memurun huzurunda iki tanığa beyan eder (TMK m. 534/1). Öğretide buradan itibaren tanıkların dahil olduğu ikinci safhanın başladığı savunulmaktadır⁷⁸. Bu aşamaya kadar tanıkların bulunması gerekmediği için vasiyetname içeriği de tanıklardan gizlenebilmektedir⁷⁹. Vasiyetname içeriğinin tanıklara bildirilmesi zorunlu değildir (TMK m. 534/3). Ancak mirasbırakan dilerse vasiyetname içeriğini tanıklara açıklayabilir⁸⁰.

İşlemden birlik ilkesi gereği kanun, vasiyetnameye tarih ve imza konulduktan hemen sonra mirasbırakanın bu beyanı yapması gerektiğini düzenlemiştir. Hemen olmasından kasıt makul bir zaman içinde olmasıdır⁸¹.

Kanun, beyanın iki tanığa yapılması gerektiğini düzenlemiştir⁸². Tanıkların huzurunda, onların duyup anlayabilecekleri beyan onlara yapılmış sayılır⁸³. Mirasbırakanın yapacağı bu beyan sözle yapılabileceği gibi yazıyla da yapılabilecektir⁸⁴.

⁷⁵ Kocayusufpaşaoğlu, s. 166; Y. 2. HD, E. 6544, K. 8565, T. 9.10.1986. Karar için bkz. Günay, s.54.

⁷⁶ Kocayusufpaşaoğlu, s. 166; Köprülü, s.145; Şener, s. 42.

⁷⁷ Mirasbırakanın kanundaki cümleleri aynen kurmak zorunda olmayıp bu anlamı içerecek başka cümleler kurabilir. Hatta resmi memurun bu konuda soracağı soruya sözle, yazıyla şüpheye yer bırakmayacak bir işaretle cevap vererek bu beyanı yapabilir. Kocayusufpaşaoğlu, s. 171. Mirasbırakanın yalnızca “okudum” beyanı yeterli olmayacak, vasiyetname şekle aykırılık sebebiyle iptal edilebilecektir. Y. 2. HD, E. 1996/8275, K. 1996/8996, 23.9.1996. (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

⁷⁸ Serozan/Engin, s. 319; Kocayusufpaşaoğlu, s. 168; Dural/Öz, s. 71; Sanberk, s. 47; Özüğür, s. 848.

⁷⁹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 168; Ayiter, s. 51; Ertaş, s. 34; Dural/Öz, s. 71; Kılıçoğlu, s. 112-113; Öztan, s. 201; Özüğür, s. 848; Çabri, s. 520; Kılıçoğlu Yılmaz, s. 385.

⁸⁰ Hatemi, s. 105; Ayiter, s. 51; Cingil, s. 68; Kılıçoğlu, s. 112; Öztan, s. 201; Çabri, s. 520; Kılıçoğlu Yılmaz, s. 385. Kılıçoğlu Yılmaz’a göre, vasiyetname içeriği resmi memur tarafından açıklanamaz. Ancak açıklansa dahi vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemez. Resmi memur için yasal yaptırımlar gündeme gelir. Kılıçoğlu Yılmaz, s. 385.

⁸¹ Hemen ifadesiyle işlemde birlik ilkesi gereği işlemlerin aralıksız yapılması gerektiği belirtilmiştir. İnan/Ertaş/Albaş, s.187.

⁸² Beyanın yapıldığı anda tanıklardan birinin bulunmaması vasiyetnameyi şekle aykırı hale getirir. Çabri, s. 525.

⁸³ Kocayusufpaşaoğlu, s. 172; Sanberk, s. 47.

⁸⁴ Kocayusufpaşaoğlu, s. 163; Dural/Öz, s. 77; Cingil, s. 69; Sanberk, s. 68.

6. Tanıkların Vasiyetnameye Gerekenleri Yazıp İmzalamaları

Tanıklar, mirasbırakanın vasiyetnameyi okuyup imzaladığına ilişkin beyanının kendi önlerinde yapıldığını ve mirasbırakanı tasarrufa ehil gördüklerini vasiyetnameye yazarak veya yazdırarak altını imzalarlar (TMK m. 534/2). Tanıklık edilen ilk husus mirasbırakanın beyanıdır⁸⁵. Onların tanıklık ettiği husus vasiyetnamenin mirasbırakanın son arzularını içerip içermediğine değildir. Çünkü vasiyetname içeriğinin tanıklarla paylaşılması gerekmemektedir. Tanıklık edilen ikinci husus mirasbırakanın tasarrufa ehil görüldüğüdür. Tanıkların, mirasbırakanın dış görünüşü itibarıyla kendilerinde yarattığı izlenim gereği onu tasarrufa ehil görmüşlerse buna tanıklık etmeleri, vasiyetnameye yazmaları, gerekecektir⁸⁶. Tanıkların bunu yazabilmesi için öncesinde alınmış bir sağlık raporunun bulunması gerekmez. Ancak böyle bir rapor vasiyetnameye eklense dahi tanıkların bu beyanı yine de gereklidir⁸⁷. Aksi halde vasiyetname iptal edilebilir. Çünkü bu durumda her şeyden önce vasiyetnamenin şekle aykırı olduğu ortadadır. Bununla birlikte sağlık raporunun bulunması, tanıkların beyanının yerine geçemez çünkü tanıkların varlığının ve beyanlarının tek işlevi vasiyetçinin ayırtım gücü yönünden vasiyetname yapmaya ehil olduklarına şahitlik etmek değildir. Bizce bu fonksiyon asıl olmakla birlikte tanıklar, işlem anında vasiyetçinin iradesinin özgür şekilde açıklandığına da, görüldüğü kadarıyla, tanıklık etmektedirler. İşleme resmi memurun katılıyor olması bu konuda yeterli güvenilirliği sağlayacağı düşünülse de kanunun tanıkların bulunmasını ve onların mirasbırakanın tasarrufa ehil gördüklerini açıklamasını şekil unsuru olarak görmesinin kanunun bu konuda ne kadar titiz davrandığını göstermektedir. Bununla birlikte işlem anına en yakın tarihte alınan sağlık raporu dahi, işlem anında tanıkların bu beyanlarının yerini tutamayacağı açıktır.

Tanıkların beyanlarının ve imzalarının ayrı bir kağıtta olması şekle aykırılık oluşturabilir⁸⁸. Bu durumun, vasiyetnamenin son sayfasında

⁸⁵ Özüğür, s. 849.

⁸⁶ Tanıkların beyanları bire bir kanunda yazıldığı şekilde olmak zorunda değildir. Çabri, s. 529. Yargıtay bir kararında, tanıkların “ilgilinin kimlik, kişilik ve beyanına tanıklık ederiz” şeklindeki beyanında kişilik kavramının mirasbırakanı tasarrufa ehil gördükleri anlamına geleceğine hükmetmiştir. Y. 3. HD, E. 7829, K. 15359, 28. 09. 2010. Karar için bkz. Günay, s.58-59.

⁸⁷ Y. 2. HD, E. 5906, K. 6783, 6.10.1976. Karar için bkz. Günay, s. 63

⁸⁸ “Uyuşmazlık konusu olan vasiyetnamenin tetkikinden anlaşıldığı gibi, Noter, vasiyetçinin arzularını tesbit edip işlemi tamamladıktan sonra tanıklar, el yazılılarıyla yazılmış olup vasiyetçinin arzularını belirten belgeyi imzalayıp Notere vermişlerdir. Her şeyden önce bu ifadeler Noter tarafından tesbit edilmemiş, vasiyetnamenin altına yazılmamış, muhteva Noter tarafından tasdik edilmemiş, hatta imzalar dahi onaylanmamış olduğuna göre bu yazılar hiç bir suretle vasiyetnameye dahil bir işlem olarak kabul edilemez. Kaldı ki; şahit beyanlarının Notere ne suretle ve ne zaman tevdi edildiği bile belli değildir. Bu bakımdan vasiyetname usulüne uygun olarak

yer kalmamas? gibi haklı bir sebebe dayanması halinde imzaların ayrı bir kağıtta olması mümkündür⁸⁹. Öğretide tanıkların ayrı ayrı yazmak yerine tek bir beyanın altına imza atmaları da mümkün görölmektedir⁹⁰. Tanıkların yazdığı yahut yazdırıldığı metin el yazılı olmak zorunda değildir⁹¹. Tanıkların imzalarının el yazısıyla atılması gerekir⁹². Vasiyetname tanıkların imzalarıyla tamamlanacaktır⁹³. Bu sebeple mirasbırakanın tanıklar vasiyetnameyi imzalamadan ölmesi halinde vasiyetname geçerli olmayacaktır⁹⁴.

B. Mirasbırakan Tarafından Okunmaksızın ve İmzalanmaksızın Düzenlenen Vasiyetname

Okuma yazma bilmeyen yahut vasiyetnamenin düzenlenmesi anında vasiyetnameyi okuyamayacak ya da imzalayamayacak olan kimselerin resmi vasiyetname düzenlemeleri için tek yol TMK m. 535'e göre okunmaksızın ve imzalanmaksızın vasiyetname düzenlemektir. Ayrıca belirtmek gerekir ki okuma yazma bilenler de herhangi bir sebep göstermeksizin TMK m. 535'e göre vasiyetname düzenleyebilirler⁹⁵. Bu konuda bir tercih hakları bulunmaktadır.

düzenlenmemiştir." Y. 2. HD, E. 1969/7125, K. 1970/489, 23.1.1970. (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Yargıtay bir kararında tanık beyanlarının ayrı bir kağıtta yazılmasının, muhakkak sonradan yazıldığını göstermeyeceğine hükmetmiştir. Y. 2. HD, E. 3122, K. 2009, 13.05.1952. Karar için bkz. Sanberk, s. 49.

⁸⁹ Dural/Öz, s. 71; Sanberk, s. 49.

⁹⁰ Kocayusufpaşaoğlu, s. 173; Berki, s. 71; Dural/Öz, s. 71; Sanberk, s. 49; Çabri, s. 529-530.

⁹¹ YİBK, E. 13, K. 15, 28.11.1945 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

⁹² Dural ve Öz tanıkların el yazısıyla imza atma gereğinin, tanıkların okur yazar olmasını aramanın doğal bir sonucu olduğunu söyler Dural/Öz, s. 74.

⁹³ Tanıkların beyanlarından herhangi biri yahut imzaları eksik olursa vasiyetname şekle aykırılık sebebiyle iptal edilebilecektir. Y. HGK, E. 1993/2-526, K. 1993/724, 7.11.1993 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

⁹⁴ Kocayusufpaşaoğlu bu durumda vasiyetnamenin yokluk yaptırımına tabi olacağını savunur. Yazara göre mirasbırakan ölmeyip ayırt etme gücünü kaybetseydi vasiyetname geçerli olacaktı. Kocayusufpaşaoğlu, s. 169; Oğuzman mirasbırakanın bu aşamada ölmesi halinde vasiyetnamenin iptal edilebilir olacağını savunur.

⁹⁵ YİBK, E. 23, K. 3, 26.3.1962. (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019); Y. 3. HD, E. 2018/543, K. 2019/6048, 02.07.2019 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019); Y. 3. HD, E. 2018/5856, K. 2018/10138, 17.10.2018 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Kocayusufpaşaoğlu, s. 161; Özüğür, s. 846; İmre/Erman, s. 88; Cıngıl, s. 68; Öztan, s. 199; Şener, s. 38; Dural/Öz, s. 67; Antalya/Sağlam, s. 123; Türk, s. 66. Ruhi, bu konuda kişinin özel durumunun vasiyetnameye yazılacağını savunur. Ruhi/Ruhi, s. 22. İmre ve Erman kişinin okuma yazma bildiği halde bu yola başvurduğunun vasiyetnameye yazılması gerektiğini savunur. İmre/Erman, s. 88. Okuma yazma bilen bir kimsenin TMK m. 535 hükmüne göre resmi vasiyetname düzenleyemeyeceği de savunulmaktadır. Yavuz, Cevdet/Topuz, Pınar, "Resmi Vasiyetnamede Düzenleme Şekli (Okuma Yazma Bilen ve Bilmeyenlerin Vasiyetname Düzenleme Şekilleri Arasındaki Farklılıklar Bağlamında MK. Madde 534 ve 535'in Değerlendirilmesi)",

Bu resmi vasiyetname türü ile okunup imzalanarak düzenlenen resmi vasiyetnamenin, mirasbırakanın arzularını resmi memura bildirmesi, bunların resmi memurca yazılması ve resmi memurun metni tarih koyarak imzalaması aşamalarında bir fark bulunmamaktadır. İlgili kısımda yapılan açıklamalar burada da aynen geçerlidir⁹⁶. Tekrardan kaçınmak amacıyla, üçüncü aşamadan itibaren izlenmesi gereken süreç aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

1. Resmi Memurun Yazdığı Metnin Resmi Memur Tarafından Okunması

Okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetnamede resmi memurun yazdığı metin okunmak üzere mirasbırakana verilmek yerine resmi memur tarafından mirasbırakana okunacaktır. Öğretiye göre bu aşamayla birlikte tanıkların katıldığı safha olan ikinci safha başlayacaktır⁹⁷. Vasiyetname, o ana kadar işlemleri gerçekleştiren resmi memur tarafından bizzat ve yüksek sesle okunur⁹⁸. Vasiyetname tanıkların huzurunda okunmak zorunda olduğu için artık vasiyetname içeriğini tanıklardan gizleme olanağı kalmamıştır⁹⁹. Resmi memur tarafından vasiyetname okunurken tanıkların da metnin doğru okunup okunmadığını takip etmeleri gerektiği de savunulmaktadır¹⁰⁰.

2. Resmi Memurun Metni Tarih Koyarak İmzalaması

Resmi memur vasiyetnameyi okuduktan sonra vasiyetnameyi tarih koyarak imzalar. Okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetnamede yapılan açıklamalar burada geçerlidir¹⁰¹.

3. Mirasbırakanın Beyanı

Resmi memur, vasiyetnameyi iki tanığın önünde mirasbırakana okuduktan sonra mirasbırakan, vasiyetnamenin son arzularını içerdiğini beyan eder (TMK m. 535/1). Okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetnamedeki imzanın yerini burada bu beyan alır¹⁰². Beyan yazılı

Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 7, 2016, s. 1151 vd.

⁹⁶ Bkz. başlık: II, A. 1 ve başlık: II, A. 2.

⁹⁷ Kocayusufpaşaoğlu, s. 183; Ertaş, s. 34-35; Sanberk, s. 53.

⁹⁸ Dural/Öz, s. 73; Çabri, s. 536.

⁹⁹ Serozan/Engin, s. 321; Kocayusufpaşaoğlu, s. 183; Ayiter, s. 53; Cingil, s. 68. İnan/Ertaş/Albaş, s. 186; Öztan, s. 202; Özüğür, s. 850; Antalya/Sağlam, s. 127.

¹⁰⁰ Sanberk, s. 56.

¹⁰¹ Bkz. Başlık: II, A. 4.

¹⁰² Serozan/Engin, s. 321; Kocayusufpaşaoğlu, s. 183; Öztan, s. 202; Dural/Öz, s. 73; Sanberk, s. 54; Özüğür, s. 850; Antalya/Sağlam, s. 127; Çabri, s. 536. NK m. 75 gereği mirasbırakan varsa mühür yoksa sol elin başparmağını bu da yoksa diğer parmaklarından birini bastırır ve hangi parmağın basıldığı yazılır.

veya sözlü olabilir (okuma yazma bilmeyenlerin son arzularını bir başka kimseye yazdırarak resmi memura bu bildirimini yapmaları mümkündür). Beyanın resmi memurun ve iki tanığın huzurunda olması gerekir.

4. Tanıkların Vasiyetnameye Gerekenleri Yazıp İmzalamaları

TMK m. 535'e göre tanıklar üç konuda tanıklık edecektir. Tanıklar:

1. Vasiyetnamenin kendi önlerinde memur tarafından mirasbırakana okunduğunu¹⁰³

2. Mirasbırakanın vasiyetnamenin son arzularını içerdiğini beyan ettiğini

3. Mirasbırakanı tasarrufa ehil gördüklerini vasiyetnameye yazacak veya yazdıracak ve imzalayacaklardır¹⁰⁴. Okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetnameden farkı burada tanıkların ayrıca vasiyetnamenin kendi önlerinde mirasbırakana okunduğuna da tanıklık etmeleridir. Tanıkların yazmaları gereken üç hususun herhangi birinin eksikliği yahut imzalarının bulunmaması halinde vasiyetname şekle aykırı olacak ve iptal edilebilecektir¹⁰⁵. Tanıkların yazım ve imzalarına ilişkin önceki bölümde¹⁰⁶ yapılan açıklamalar burada da geçerlidir.

C. Karma Vasiyetname

Karma vasiyetname kısmen TMK m. 533-534 kısmen de TMK m. 535'in aradığı şartlara uyularak düzenlenen vasiyetnamedir. Birden fazla karma şekilde vasiyetname düzenlenebilecektir¹⁰⁷. Her biri hakkında öğretide savunulan görüşlere yer verilecektir. Karma vasiyetname düzenlenebilmesi için öğretide iki hususun varlığı aranmaktadır¹⁰⁸.

¹⁰³ “Ne var ki, vasiyetnamede tanıkların mirasbırakanın beyanının kendi önlerinde yapıldığını tevsik eden beyanları yoktur. Bu beyanın yokluğu vasiyetnameyi geçersiz kılar.” Y. 3. HD, E. 2018/543, K. 2019/6048, 02.07.2019, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019). Aynı yönde Y. 3. HD, E. 2015/5445, K. 2015/15389, 08.10.2015 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

¹⁰⁴ Y. 3. HD, E. 2009/16930, K. 2010/2852, 23.2.2010. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 102.

¹⁰⁵ Y. 3. HD, E. 619, K. 7445, 27.04.2010. Karar için bkz. Özkan, Hasan, *Miras Hukuku*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 335-336.

¹⁰⁶ Bkz. II A. 6.

¹⁰⁷ Serozan/Engin, s. 321; Kocayusufpaşaoğlu, s. 185. Yavuz ve Topuz, karma şekilde vasiyetname düzenlenemeyeceğini savunur. Yazarlara göre TMK bu imkanı bilerek tanımamıştır. Yavuz/Topuz, s. 1158. Kılıçoğlu Yılmaz da karma şekilde vasiyetname düzenlenemeyeceğini savunur. Yazara göre iki tür resmi vasiyetname arasındaki en önemli fark tanıkların vasiyetname içeriğini bilip bilmemelerine dayanır. Karma vasiyetname ile de bu fark ortadan kalkmaktadır. Kılıçoğlu Yılmaz, s. 389-390.

¹⁰⁸ Kocayusufpaşaoğlu, s. 185; Dural/Öz, s. 74. Öztan, karma vasiyetnamenin geçerli olabilmesi için iki tür resmi vasiyetnameden birinin tüm koşullarının sağlanması gerektiğini ifade eder. Öztan, s. 204.

Birincisi, karma şekil ile resmi vasiyetnameler için getirilen şekil şartları ile ulaşılmak istenen amaç gerçekleştirilmiş olmalıdır. İkincisi, karma şeklin sağladığı garantinin sadece TMK m. 533-534 veya sadece TMK m. 535'e göre düzenlenen resmi vasiyetnamenin sağladığı garantiden az olmaması gerekmektedir.

Karma şekilde düzenlenen vasiyetnameye ilk örnek: okunmaksızın ve imzalanmaksızın TMK m. 535'e göre düzenlenen resmi vasiyetnameye mirasbırakanın imza atmış olmasıdır. Mirasbırakanın bu imzasının resmi vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemeyeceğine dair Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı (İBK)¹⁰⁹ bulunmaktadır. Çünkü burada şekil eksikliği değil şekil fazlalığı vardır¹¹⁰. Ayrıca İBK'da ifade edildiği üzere imzasız metine kıyasen imzalı bir metnin hukuken daha fazla güvence sağladığı düşünülmüş olabilir. Ayrıca burada karma şekilde düzenlenmiş bir vasiyetname olmadığı da savunulabilir. Çünkü burada TMK m. 535'teki şartların tamamı yerine getirilmiş, imza bu şartlardan birinin yerine atılmamış bu şartlara ilaveten atılmıştır.

Karma şekilde düzenlenen vasiyetnameye ikinci örnek: TMK m. 535'e göre düzenlenen vasiyetnamede eğer mirasbırakanın imzası da varsa, resmi memurun vasiyetnameyi tanıklar olmaksızın okumasıyla vasiyetname düzenlenmesidir. Öğretide bir görüş, mirasbırakanın imza atmış olmasından bahisle vasiyetnamenin tanıklar olmaksızın resmi memur tarafından okunabileceğini savunur¹¹¹. Çünkü TMK m. 533- 534'e göre düzenlenen vasiyetnamede mirasbırakan vasiyetnameyi tanık huzurunda okumak zorunda değildir. Öğretideki diğer görüş, vasiyetnamenin tanıklar önünde okunmasının zorunlu olduğu yönündedir¹¹². Öğretide savunulan bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre ise resmi memur tarafından okunmadan fakat vasiyetçi tarafından imzalanarak düzenlenen vasiyetnamede mirasbırakan okuryazarsa vasiyetnamenin tanık huzurunda kendisine okunması gerekmeyip, okuryazar değilse tanık huzurunda kendisine okunması gerekecektir¹¹³. Çünkü burada tanığın rolü vasiyetnamenin resmi memur tarafından

¹⁰⁹ YİBK, E. 1958/23, K. 1962/3, 26.3.1962 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

¹¹⁰ Y. 3. HD, E. 2012/21142, K. 2013/3991, 11.3.2013 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

¹¹¹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 186, dn. 87-88-89'da anılan yazarlar.

¹¹² Oğuzman, s. 117; Sanberk, s. 60-61.

¹¹³ Kocayusufpaşaoğlu, s. 188. Yazara göre okuma yazma bilen mirasbırakan okunan metni kendisi denetleyebilecekken aksi halde okuma işleminin denetlenmesi için tanıklara ihtiyaç duyulacaktır. Yargıtay bu tür karma resmi vasiyetname düzenlenmesini mümkün görmemektedir. "Öte yandan, okuryazar kişilerce, okuyamayan veya imzalamayanlar gibi resmi vasiyetname düzenleme yolunun seçilmesi halinde de; TMK'nın 535. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilen şekle uyulmak zorundadır." Y. 3 HD, E. 2018/543, K. 2019/6048, 02.07.2019 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019). Aynı yönde Y. 3. HD, E. 2015/4498, K. 2015/16231, 20.10.2015; Y. 3. HD, E. 2013/13829 K. 2013/15241, 05.11.2013 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

okunup okunmadığına ve mirasbırakanın iradesine uygun olup olmadığına şahitlik etmektir. Mirasbırakanın okuma yazma bilmesi halinde okunan metnin doğruluğunu ve iradesine uygunluğunu tespit edebilmesi önünde hiçbir engel olmayacak, tıpkı okunup imzalanarak düzenlenen resmi vasiyetnamede olduğu gibi bu aşamaya ilişkin tanıkların fonksiyonuna gerek kalmayacaktır. Ancak bu durumda vasiyetçi hem okuma yazma bilmekte hem de vasiyetnameye imza atmaktadır dolayısıyla vasiyetnamenin aslında TMK m. 535'e göre düzenlenmesini gerektirecek bir ihtiyaç da bulunmamaktadır. Ancak yine de bu durum vasiyetnamenin iptaline sebep olmamalıdır¹¹⁴.

Karma şekilde düzenlenen vasiyetnameye son örnek: mirasbırakan tarafından okunan fakat imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetnamedir. Okuma yazma bilen bir kimse vasiyetnamenin düzenlenmesi anında imza atamıyor olabilir. Bu örnekte, vasiyetname mirasbırakana okunması için verilecektir. Mirasbırakanın metni okuması TMK m. 533-534 hükümlerine uygundur. Ancak mirasbırakan vasiyetnameye imza atamayacağı için, vasiyetnameyi okuduğunu ve bunun son arzularını içerdiğini resmi memur ve tanıklar huzurunda beyan edecektir. Mirasbırakanın bu beyanı TMK m. 535 hükmüne uygundur. Kısaca bu örnekte TMK m. 533-534 hükümlerine göre vasiyetname düzenlenmeye başlayacak ancak TMK m. 535 hükmüne göre düzenlenmeye devam edecektir. Bu şekilde vasiyetname düzenlenebileceğini savunanlar, vasiyetnamenin resmi memur tarafından okuma yazma bilen mirasbırakana okunması yerine bizzat mirasbırakan tarafından okunmasının daha güvenli olduğunu bizce de yerinde olarak ileri sürerler¹¹⁵. Bu şekilde düzenlenen vasiyetnamede tanıklar ise mirasbırakanın vasiyetnameyi kendi önlerinde okuduğunu¹¹⁶, onun son arzularını içerdiğini beyan ettiğini ve mirasbırakanı tasarrufa ehil gördüklerini yazar veya yazdırır ve imza atarlar¹¹⁷.

¹¹⁴ Çünkü karma şekilde düzenlenmiş olsa da okuma yazma bilenlere özgü vasiyetnamenin tüm şekil şartları sağlanmaktadır.

¹¹⁵ Kocayusufpaşaoğlu, s. 189. Antalya, bu şekilde düzenlenen vasiyetnamenin geçerli olmayacağını söyler. Yazara göre TMK m 535'te aranan şartlar sağlanamamıştır. Antalya/Sağlam, s. 129.

¹¹⁶ Bu şekilde vasiyetname düzenlenebilmesi için mirasbırakan vasiyetnameyi şahitlerin ve resmi memurun huzurunda okumalıdır. Kocayusufpaşaoğlu, s. 189; Oğuzman, s. 116. Çünkü aksi durumda her iki tür resmi vasiyetnamenin de şekil koşulları da sağlanamamış olur.

¹¹⁷ Öztan/Öztan, s. 3606-3607. Yargıtay bu tür karma vasiyetname düzenlenmesini mümkün görmemektedir. "Şayet mirasbırakan okur yazar değil ise vasiyetname yukarıda belirtildiği üzere, TMK. nun 535. maddesinde gösterilen şekle uygun yapılmamış, vasiyetnamenin noter tarafından mirasbırakana okunmak üzere verildiği onun da okuduğu belirtilmiş, şayet mirasbırakan okur yazar ise de; neden imza yerine parmak izi kullandığına dair bir şerh düşülmemiştir. Bu hali ile davaya konu vasiyetnamenin yasanın aradığı şekil şartlarına bağlı olarak yapıldığından bahsedilemeyecektir." Y. 3. HD, E. 2018/5856, K. 2018/10138, 17.10.2018

III. VASIYETÇİ İÇİN ÖZEL DURUMLAR

A. Görme Engelliler

Görme engelli bir kimsenin resmi vasiyetname düzenleyebilmesi görme engellilere özgü Braille alfabesini bilip bilmemesine göre ayırım yapılarak incelenecektir. Bu alfabeyle bilen mirasbırakan okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapabilecektir¹¹⁸. Çünkü resmi memur tarafından kendisine okuması için vasiyetname verildiğinde, bu alfabeyle göre düzenlenmiş vasiyetnameyi okuyabilecek ve imzalayabilecektir. Mirasbırakanın son arzularının bu alfabeyle göre yazılma işlemi ise yeminli bir tercüman vasıtasıyla gerçekleştirilecektir. Resmi memur ve tanıklar bu alfabeyle biliyorsa ayrıca tercümana ihtiyaç kalmayacaktır¹¹⁹. Braille alfabesiyle hazırlanan metin Türkçe metinle birlikte saklanmalıdır¹²⁰.

Mirasbırakan Braille alfabesini bilmiyorsa okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapma imkanı yoktur¹²¹. Mirasbırakan bu halde ancak okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetname hükmüne (TMK m. 535) göre vasiyetname yapabilecektir¹²².

B. Konuşma ve İşitme Engelliler

Konuşma ve işitme engelli bir kimsenin vasiyetname düzenleyebilmesi okuma yazma bilip bilmemesine göre ayırım yapılarak incelenecektir. Bu kimsenin okuma yazma bilmesi halinde, okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetnameyi herkes gibi yapabileceğine şüphe yoktur¹²³. Vasiyetname okunup imzalandıktan sonra

(<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

- ¹¹⁸ Çabri, s. 546; Sanberk, s. 66. Görme engelli bir kimsenin TMK m 533-534 hükümlerine göre vasiyetname yapabilmesi için resmi memurun vasiyetnameyi Braille alfabesiyle yazması gerekir. Antalya/Sağlam, s. 123. Görme engellilerin sadece okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetname yapabileceğine ilişkin görüşler için bkz. Tekdoğan, s. 102; Oğuzman, s. 111 dn. 142; Cıngıl, s. 69; Berki, Ali Himmet, *Vasiyet ve Ölümüne Bağlı Tasarruflar*, Ege Matbaası, Ankara, 1961, s. 81; İmre/Erman, s. 84; Çabri, s. 516. Dural ve Öz görme engelliler için yazılan metinle normal metnin uygunluğunu kontrol etmenin imkansız olduğunu düşünür. Yazarlar bu sebeple görme engellilerin ancak TMK m. 535'e göre vasiyetname düzenleyebileceğini savunurlar. Dural/Öz, s. 77.
- ¹¹⁹ Sanberk, Türkçe bilmeyenler için öngörülen usulün Braille alfabesiyle vasiyetname yazdırılmak istenmesi halinde de uygulanabileceğini savunur. Sanberk, s. 66.
- ¹²⁰ Özüğür, s. 847; Çabri, s. 546. Çabri normal metinle Braille alfabesine göre düzenlenen metin arasında fark olduğu ortaya çıkarsa Braille alfabesiyle düzenlenmiş metne üstünlük tanımak gerektiğini savunur. Çabri, s. 546.
- ¹²¹ Sanberk, s. 64; Dural/Öz, s. 76.
- ¹²² Türk, s. 81.
- ¹²³ Kocayusufoğlu, s. 163; Köprülü, s. 146; Tekdoğan, s. 99, Öztan, s. 204; Oğuzman, s. 111, dn. 142; Dural/Öz, s. 77; Cıngıl, s. 69; Tekdoğan, s. 99; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 46-

mirasbırakanın TMK m. 534 gereği açıklaması gereken beyan yazılı olarak da açıklanabileceğinden onlar için özellik arz eden bir husus bulunmamaktadır¹²⁴.

Konuşma ve işitme engelli bir kimse okuma yazma da bilmiyorsa işaret dilini bilmesi halinde okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetname yapabilir¹²⁵. Bu şekilde vasiyetname düzenlenebilmesi için işaret dilini bilen bir yeminli tercümanın bulunması ve gerekli iletişimi sağlamak için çeviri yapması gerekecektir¹²⁶. Resmi memur ve tanıkların işaret dilini bilmesi halinde tercümana ihtiyaç kalmayacaktır¹²⁷. Konuşma ve işitme engelli bir kimse işaret dilini de bilmiyorsa okuma yazma bilmedikleri için TMK m. 533-34 hükümlerine göre kendilerine okunan metni duyamayacakları duysa dahi gerekli beyanda bulunamayacakları için TMK m. 535 hükmüne göre de vasiyetname düzenleyemeyecektir¹²⁸. Ayrıca bu kimselerin son arzularını resmi memura bildirebilmeleri de pek mümkün görünmemektedir.

C. Hem Görme hem de Konuşma ve İşitme Engelliler

Hem görme hem de konuşma ve işitme engelli bir kimse Braille alfabesini biliyorsa okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapabilecektir¹²⁹. Bu durumda arzularını yazılı bir şekilde bildirecek, yazılan vasiyetnameyi bizzat okuyabilecek, vasiyetnamenin iradesine uygun olduğunu yazılı bir şekilde beyan edebilecek ve vasiyetnameyi imzalayabilecektir. Okunmaksızın ve imzalanmaksızın vasiyetname düzenlenmesinde, vasiyetnamenin resmi memur tarafından okunması gerektiğinden ve bu kimseler bunu duyamayacağından bu tür

47; Sanberk, s. 67-68; Çabri, s. 516; İmre/Erman, s. 84.

¹²⁴ Kocayusufpaşaoğlu, s. 163; Dural/Öz, s. 77; Cıngıl, s. 69; Sanberk, s. 68.

¹²⁵ Y. 2. HD, 2362/5457, 11.5.1992. Karar için bkz. Dural/Öz, s. 77. Vasiyetnamenin düzenlenmesine katılanların işaret dilini kontrol imkanının olmadığı ve ileride teyit edilmesi için yazılı bir metin imkanı da vermediği sebebiyle yeterli güveni sağlamadığı için bu çözüme karşı görüş için bkz. Kocayusufpaşaoğlu, s.164.

¹²⁶ NK m. 73 gereği yeminli bir tecümanın bulunması zorunludur. İlgili madde işitme veya konuşma engelliler için tercüman bulunması gerektiğini düzenler. Görme engelliler için tercüman bulundurulması madde metninde geçmemektedir.

¹²⁷ Y. 2. HD, 2362/5457, 11.5.1992. Karar için bkz. Dural/Öz, s. 77.

¹²⁸ Sanberk, s. 67.

¹²⁹ Kocayusufpaşaoğlu bu durumda Braille alfabetiyle kaleme alınan yazıların vasiyetnamenin ayrılmaz bir parçası teşkil ettiğini savunur. Kocayusufpaşaoğlu, s. 164-165. Dural ve Öz, bu yolu mirasbırakanın son arzularının doğru yansıtılması açısından riskli bulmakla beraber aksi durumda bu kişilerin vasiyetname yapma imkanlarının ellerinden tümüyle alınmış olacağını ifade eder. Dural/Öz, s. 77-78. Ancak öğretilerde baskın görüş bu kimselerin resmi vasiyetname düzenleyemeyecekleri yönündedir. Açıklamalar için bkz. Türk, s. 83-84.

vasiyetname düzenleyemeyeceklerdir. Bu kimseler, Braille alfabesini bilmiyorsa, vasiyetname düzenleme imkanları yoktur¹³⁰.

D. Türkçe Bilmeyenler

Türkçe bilmeyenlerin resmi vasiyetname düzenlemesine ilişkin TMK'da özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bu sebeple NK'nın şekle ilişkin hükümlerinin burada da uygulanacağı kabul edilmektedir¹³¹. NK m. 74'e göre işlem sırasında yeminli bir tercüman bulundurulacaktır. Mirasbırakanın Türkçe dışında bir dilde okuma yazma bilmesi halinde¹³², tercüman son arzuların resmi memura bildirilmesi sırasında veya mirasbırakanın sözlü yahut yazılı beyanda bulunması gereken hallerde gerekli çevirileri yapacaktır¹³³. Noter ilgili yabancı dili biliyorsa çeviriler noter tarafından yapılabilecek tercümana gerek kalmayacaktır¹³⁴.

Türkçe bilmeyen birinin, başka dilde de okuma yazma bilmemesi halinde okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapma şansı olmayacaktır. O halde tek imkan TMK m. 535'de düzenlenen okunmaksızın ve imzalanmaksızın vasiyetname yapabilmesidir. Bu durumda karşımıza TMK m. 535 gereği vasiyetnamenin mirasbırakana okunurken hangi dilde okunacağı sorunu çıkmaktadır. İlgili hükme göre vasiyetname mirasbırakana bizzat resmi memur tarafından okunur. Hem resmi memurun hem de tanıkların vasiyetnamenin düzenlendiği dili bilmeleri halinde resmi memur tarafından okuma yapılabilir¹³⁵. Resmi memurun yahut tanıkların o dili bilmemesi halinde çözüm, noterin Türkçe metni, çevirmeninse yabancı dildeki metni okumasıdır¹³⁶.

¹³⁰ Böyle bir ayırım yapılmaksızın bu kimselerin vasiyetname düzenleyemeyeceği hakkında görüşler için bkz. Ertaş, s. 32; Cingil, s. 70; İşgüzar/Demir/Yılmaz, s. 47; İmre/Erman, s. 84; Aydın, s. 32.

¹³¹ Kocayusufoğlu, s. 180; Oğuzman, s. 111 dn. 142; Dural/Öz, s. 78.

¹³² Türkçe bilmeyen mirasbırakan yabancı bir dil biliyorsa okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapabilmelidir. Yabancı bir dil bilse dahi Türkçe bilmediği için ancak okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetname yapabileceğine dair görüş için bkz. Cingil, s. 73.

¹³³ Kocayusufoğlu, s. 184; Türk, s. 78. Berki, vasiyetnamenin Türkçe düzenlenmesi gerektiğini ifade eder. Yazara göre vasiyetname Türkçe tercüman aracılığıyla Türkçe düzenlenecek sonra yine tercüman aracılığıyla içeriği mirasbırakana anlatılacaktır. Berki, s. 69. Aynı yönde Dalamanlı, Lütfü, *Miras Hukuku*, Ünal Matbaası, Ankara, 1975; s. 97; Günay, s. 52-53; Günay, s. 51. Ertaş, yeni Noterlik Kanunu'nda düzenlenmesi gerektiğine dair hüküm olmamakla birlikte Türkçe bilmeyenler için yeminli tercüman şartını araması, belgenin Türkçe düzenlenmesi gerektiğini dolaylı olarak ifade edeceğini savunur. Ertaş, s. 33. Aynı yönde İnan/Ertaş/Albaş, s. 184.

¹³⁴ Kocayusufoğlu, s. 181; Dural/Öz, s. 78.

¹³⁵ Kocayusufoğlu, s. 184.

¹³⁶ Dural ve Öz her iki metnin aynı anda okunması gerektiğini ifade eder. Dural/Öz, s. 79.

Mirasbırakanın tanıklar huzurunda yapması gereken beyan, tanıklar tarafından anlaşılabilir olmalıdır. Mirasbırakan bu beyanda bulunacak kadar Türkçe bilmiyorsa bu beyan da tercüman aracılığıyla tanıklara çevrilecektir. Tanıkların bu beyanı nasıl öğrendiklerini yazmaları gerektiği Yargıtay tarafından kabul edilmektedir¹³⁷. Tercümanın çevirdiği metnin mirasbırakanın kendi bildiği dilde hazırlanan metin ile birlikte saklanması gerekmektedir¹³⁸. Yabancı dilde hazırlanan metin ile Türkçe hazırlanan metin arasında tercüme sebebiyle fark olduğu ortaya çıkarsa yabancı dilde hazırlanan vasiyetnamenin esas alınması gerektiği savunulmaktadır¹³⁹.

IV. RESMİ VASİYETNAMENİN GERİ ALINMASI

Vasiyetname, vasiyetçinin ölümüne kadar birçok farklı şekilde geri alınabilir. Vasiyetname yok edilerek veya daha sonra yeni bir ölüme bağlı tasarrufta¹⁴⁰ bulunularak ya da vasiyete konu şey üzerinde sağlar arası tasarruf edilerek geri alınabilir. Bunları incelemeye geçmeden önce resmi vasiyetnamenin ispat kuvveti, tevdi ve saklanması hakkında kısaca bilgi vermek yerinde olacaktır.

Resmi vasiyetname resmi senettir¹⁴¹. Bu sebeple TMK m. 7/1'e göre belgelediği olguya kanıt oluşturacaktır. Resmi vasiyetname düzenlendikten sonra mirasbırakan yahut tanıklar beyanlarının yahut tanıklık ettikleri hususların aksini iddia etseler¹⁴² dahi resmi

Kocayusufpaşaoğlu, metinlerden önce birinin sonra diğerinin okunabileceğini yahut birkaç cümle birinden okunup çevirisinin hemen peşinden okunabileceğini ifade eder. Kocayusufpaşaoğlu, s. 184. Bu çözümde mirasbırakanın anladığı dildeki metnin resmi memur tarafından okunmaması sebebiyle tereddüt etmek gerektiği savunulmaktadır. Sanberk, s. 71.

¹³⁷ “Türkçe bilmeyenlerin vasiyetinde tanıklık yapanların onama şerhinde vasiyetin, vasiyetçinin arzusuna uygunluğunu hangi şekilde öğrendiklerini belirtmeleri zorunludur.” Y. 2. HD, E. 1970/7125, K. 1970/489, 23.1.1970 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

¹³⁸ Dural/Öz, s. 78. Kocayusufpaşaoğlu, tercümanın çevirdiği metnin de resmi memur ve şahitler tarafından imzalanarak vasiyetnamenin eki olarak saklanması gerektiğini savunur. Kocayusufpaşaoğlu, s.185. Aynı yönde Köprülü, s. 146. Mirasbırakanın ve tanıkların imzalarının yanında çevirmenin imzasının da bulunması gerekir. Y. 2. HD, E. 3991, K. 472, 23.01.1971. Karar için bkz. Özüğür, s. 869.

¹³⁹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 182; Çabri, s. 543.

¹⁴⁰ Vasiyetname miras sözleşmesiyle de geri alınabilir. Serozan/Engin, s. 342; Dural/Öz, s. 110; Antalya/Sağlam, s. 142; İnan/Ertay/Albaş, s. 194; Kocayusufpaşaoğlu, s. 231; Öztrak, İlhan, *Tek Taraflı Ölüme Bağlı Tasarruflardan Rücu ve Vasiyetnamenin Ziyai*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1964, s. 33.

¹⁴¹ İmre/Erman, s. 81; Gençcan, Miras, s. 295.

¹⁴² Örneğin usulüne uygun şekilde resmi vasiyetname düzenlendikten sonra mirasbırakanın vasiyetnameyi okumadığını ya da son arzularını içermediğini söylemesi ya da tanıkların mirasbırakanın beyanını duymadıklarını söylemesi.

vasiyetnamenin geçerliliği etkilenmeyecektir. Resmi vasiyetnamenin bu yolla geçersiz olabilmesi için sahteliği ispat edilmek zorundadır¹⁴³.

Resmi vasiyetname noter tarafından düzenlenmişse, vasiyetnamenin düzenlendiği, mirasbırakanın nüfus dairesine bildirilecektir (NK m. 69/1). Çünkü mirasbırakanın ölmesi halinde ölümün, notere bildirilmesi gerekir ki vasiyetname hakkında işlemler yapılabilir. Bu bildirim ise notere ilgili nüfus dairesi yapacaktır (NK m. 69/2). Bildirim yapıldıktan sonra noter, vasiyetnameyi sulh hakimine vermek üzere savcılığa tevdi edecektir (NK m. 69/2).

Resmî vasiyetnameyi düzenleyen memur, vasiyetnamenin aslını saklamakla yükümlüdür (TMK m. 537). Ancak NK m. 94 gereği mirasbırakana vasiyetnamenin örneği verilebilir. Resmi vasiyetnamenin tevdi ve saklanmasına dair hükümler vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemez¹⁴⁴.

A. Sonraki Ölümüne Bağlı Tasarrufla Geri Alma

Resmi vasiyetname, düzenlendikten sonra vasiyetname düzenleyen yeni bir vasiyetname düzenleyerek ilk düzenlenen resmi vasiyetnameyi geri alabilir. Geri alma aynı tür vasiyetnameyle olmak zorunda değildir¹⁴⁵. Sonraki vasiyetname resmi vasiyetname olabileceği gibi el yazılı veya sözlü vasiyetname de olabilir¹⁴⁶. Resmi vasiyetnameyi geri almak için düzenlenen yeni vasiyetnamenin içeriği sadece önceki vasiyetnamenin geri alındığına dair bir beyandan ibaret olabilir. Ancak

¹⁴³ Ayiter, s. 49-50; Ayan, s. 105. Y. 3. HD, E. 2015/8020, K. 2015/1399, 10.09.2015. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 96. “Noterlerin usulüne uygun düzenledikleri ve onayladıkları belge (vasiyetnamenin) aksi ispat oluncaya kadar kesin delil teşkil eder. Bunun aksi ancak aynı nitelikte ve başka belge veya delillerle ispatlanabilir. Vasiyetname tanıklarının vasiyetname içeriğine uygun olmayan beyanları hükme esas alınmamalıdır.” Y. 3. HD, E. 2014/1627, K. 2014/8253, T. 27. 05. 2014. Karar için bkz. Tekdoğan, s. 108. Aynı yönde Y. 2. HD, E. 14317, K. 14239, T. 18.12.2002. Karar için bkz. Ömer Uğur Gençcan, *Türk Medeni Kanunu*, Yekın Yayınları, Ankara, 2007, 2. Baskı, s. 3300 (Anılış: Medeni). “Noterde düzenlenen vasiyetnamenin (belgenin) resmi belge niteliğinde olması sebebiyle bunun aksi ancak aynı nitelikte başka belge veya deliller ile ispatlanabilir. Vasiyetname tanıklarının davaya konu vasiyetnamede yazılı beyanlarının doğru olmadığı iddiasının yine aynı kuvvette başka bir delil ile ispatlanması gerekir.” Y. 3. HD, E. 2016/18862, K. 2018/5673, 23.5.2018, (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 25. 10. 2019).

¹⁴⁴ Dural/Öz, s. 76.

¹⁴⁵ Serozan/Engin, s. 338. Dural/Öz, s. 110; Antalya/Sağlam, s. 141; Öztan, s. 210; İmre/Erman, s. 103; Oğuzman, s. 176; Kocayusufpaşaoğlu, s. 231; Öztrak, s. 33-34.

¹⁴⁶ Önceki tarihli vasiyetnamenin geri alınabilmesi için sonraki tarihli vasiyetnamenin hangi türde yapılmışsa o türün şekil şartlarını taşıması gerekir. Aksi halde sonraki tarihli vasiyetname geçerli olmayacağı için ilk vasiyetname de geri alınmış sayılmayacaktır. Dural/Öz, s. 110; İnan/Ertay/Albaş, s. 194; İmre/Erman, s. 103; Oğuzman, s. 176.

vasiyetnamenin tamamen geri alınması şart değildir¹⁴⁷. İlk vasiyetnamede yazılı arzuların bir kısmının geri alınması da mümkündür¹⁴⁸. Sonraki vasiyetnamede vasiyetçinin ilk vasiyetnameyi geri alma arzusu dışında başkaca arzularına da yer verilebilir¹⁴⁹. Hatta ilk vasiyetnameyi geri aldığı açıkça belirtmese dahi vasiyetnamedeki arzularından bu anlaşılabilir. Eğer ikinci vasiyetname birinciyi tamamlamıyorsa birinci vasiyetname geri alınmış sayılır¹⁵⁰. TMK m. 544/1'e göre mirasbırakanın önceki vasiyetnameyi ortadan kaldırmaksızın yaptığı yeni vasiyetname, kuşkuya yer kalmayacak şekilde önceki vasiyetnameyi tamamlamadıkça onun yerini alacaktır. Buna göre her iki vasiyetnamenin aynı anda uygulanabilmesi mühim olmayıp sonraki vasiyetnamenin kuşkuya yer bırakmayacak şekilde önceki vasiyetnameyi tamamlayıp tamamlamadığına bakılacaktır¹⁵¹.

Resmi vasiyetnameyi geri alan vasiyetnamenin de geri alınması mümkündür¹⁵². Bu halde ilk resmi vasiyetnamenin geçerlilik kazanıp kazanmayacağı belirlenmesi gerekir. Öğretide ilk resmi vasiyetnamenin kendiliğinden geçerli hale gelmeyeceği vasiyetnamelerin yorumlanarak sonuca ulaşılması gerektiği savunulmaktadır¹⁵³.

B. Yok Etme Yoluyla Geri Alma

Vasiyetnamenin geri alınmasının ikinci yolu onun yok edilmesidir. TMK m. 543/1'e göre mirasbırakan yok etmek suretiyle vasiyetnameden dönebilecektir. Yok etmek yakmak veya yırtmak gibi zarar verecek

¹⁴⁷ Serozan/Engin, s. 338; Dural/Öz, s. 110; Antalya/Sağlam, s. 140; İnan/Ertaş/Albaş, s. 194; Öztan, s. 209; İmre/Erman, s. 104; Kocayusufpaşaoğlu, s. 231;

¹⁴⁸ Kısmi geri alma halinde geri kalan kısım tek başına anlam ifade etmezse vasiyetnamenin tümünün geri alınmış sayılması gerekir. Dural/Öz, s. 110; Antalya/Sağlam, s. 140-141.

¹⁴⁹ Serozan/Engin, s. 338.

¹⁵⁰ Dural/Öz, s. 111; İnan/Ertaş/Albaş, s. 195. Serozan ve Engin'e göre, bu şekilde düzenlenen vasiyetnameler "birbiriyle bağdaştırılması ve birlikte yaşatılması amaçlanmalıdır."

¹⁵¹ Dural/Öz, s. 112; Antalya/Sağlam, s. 143; İnan/Ertaş/Albaş, s. 195.

¹⁵² Antalya/Sağlam, s. 141 dn. 464; Dural/Öz, s. 110-111; İnan/Ertaş/Albaş, s. 194; Oğuzman, s. 177; Öztrak, s. 94-95.

¹⁵³ Dural/Öz, s. 111; Öztrak, s. 94 vd.; İmre/Erman, s. 105; Oğuzman, s. 177; Öztrak, s. 98. Antalya ve Sağlam, bu halde ilk vasiyetnamenin kendiliğinden geçerli hale geleceğini savunur. Antalya/Sağlam, s. 143. Benzer şekilde İnan/Ertaş/Albaş, s. 194. Serozan ve Engin'e göre yorum yoluyla mirasbırakanın varsayılan iradesine ulaşılmaya çalışılmalıdır. Kuşku halinde ilk vasiyetname geçerli olarak kabul edilmelidir. Serozan/Engin, s. 345 vd. Yargıtay bu gibi durumlarda ilk vasiyetnamenin kendiliğinden geçerli hale gelmeyeceğine hükmetmiştir. Y. 2. HD, E. 2003/601, K. 2003/3742, 18.3.2003. Karar için bkz. Zafer Kahraman, "Önceki Vasiyetnamenin Geri Alınması Beyanı İçeren İkinci Vasiyetnamenin Sonradan Üçüncü Bir Vasiyetname İle Geri Alınması", İÜHFD, Özel Sayı Cilt:2, 2015, s. 959 dn. 57.

şekilde vasiyetnamenin okunamayacak hale getirilmesidir¹⁵⁴. Resmi vasiyetnamenin yok etmek suretiyle geri alınması zor olmakla birlikte mümkündür¹⁵⁵. Bu durumda vasiyetçi kendi elindeki resmi vasiyetname örneğini yok etmesi resmi vasiyetnamenin geri alınması sonucunu doğurmayacaktır¹⁵⁶. Resmi vasiyetnamenin yok edilmesi için aslının da yok edilmesi gerekir¹⁵⁷. Yok edebilmek için her şeyden önce vasiyetçinin resmi vasiyetnamenin aslını elde etmesi gerekir¹⁵⁸. Noterin düzenlediği senetlerin aslını saklamakla yükümlü olduğuna dair NK m. 84/2 ve resmi vasiyetnameyi düzenleyen memurun vasiyetnamenin aslını saklamakla yükümlü olduğuna dair TMK m. 537 hükümleri karşısında resmi vasiyetnamenin aslının nasıl alınabileceği hakkında farklı fikirler bulunmaktadır. Bir görüşe göre TMK m. 537 hükmünün resmi vasiyetname için bir geçerlilik şartı olmadığından bahisle resmi vasiyetnamenin resmi memurdaki aslı istenebilecektir¹⁵⁹. Bir diğer görüşe göre ise resmi vasiyetnamenin resmi memurda bulunması sağlanacak güvence için şarttır. Dolayısıyla vasiyetçinin isteği üzerine resmi vasiyetnamenin geri verilmesi mümkün olmamalıdır¹⁶⁰. NKY m. 109/4'e göre vasiyette bulunan, vasiyetinden her zaman için rücu edebilecektir. Rücu halinde resmi vasiyetnamenin düzenlendiği zaman

¹⁵⁴ Dural/Öz, s. 112; İnan/Ertaş/Albaş, s. 197; Öztan, s. 212; İmre/Erman, s. 109. Serozan ve Engin, bu kayıtların geri alma vasiyetnamesinin şekline bağlı tutulursa tarihin yazılması ve imza atılması gerektiğini savunur. İlgili kayıtların yok etme amacıyla bağdaştırılması halinde ise imza ve tarih olmaksızın vasiyetnameyi hükümden düşürecekler. Serozan/Engin, s. 339. Yok etmenin vasiyetnameyi geri alma niyetiyle yapılması gerekir. Oğuzman, s. 178; Kocayusufpaşaoğlu, s. 234; Serozan/Engin, s. 338. Vasiyetçinin geri alma iradesi olmaksızın vasiyetname yok olmuşsa vasiyetname hükümden düşmez. Serozan/Engin, s. 340.

¹⁵⁵ Dural/Öz, s. 112.

¹⁵⁶ Dural/Öz, s. 112; İnan/Ertaş/Albaş, s. 197; Oğuzman, s. 178.

¹⁵⁷ Dural/Öz, s. 112; Öztan, s. 213; İmre/Erman, s. 109; Kocayusufpaşaoğlu, s. 234. Serozan ve Engin, vasiyetçinin kendisinde bulunan resmi vasiyetname suretini, geri alma isteğiyle yok etmesi de resmi vasiyetnameyi geri alma yerine geçecektir. Serozan/Engin, s. 340.

¹⁵⁸ Yok etme fiili, vasiyetçi tarafından gerçekleştirilmelidir. Öztrak, s. 56. Yazar, vasiyetçinin vasiyetnameyi yok etme kararını verdikten sonra üçüncü bir kişi aracılığıyla yok etmenin gerçekleştirilebileceğini savunur. Öztrak, s. 57. Aynı yönde Serozan/Engin, s. 340.

¹⁵⁹ Mirasbırakan bu arzusunu resmi memurca düzenlenen zabıtla tespit ettirdikten sonra bu zaptın resmi vasiyetname yerine konulup resmi vasiyetnamenin vasiyetçiye verilmesi mümkündür. İnan/Ertaş/Albaş, s. 197. Kocayusufpaşaoğlu, resmi vasiyetnamenin aslını elinde bulunduran resmi memurdan bunun yok edilmesinin talep edilebileceğini savunur. Ancak durumu tespit eden bir tutanak düzenlenmesi gerekir. Kocayusufpaşaoğlu, s. 235.

¹⁶⁰ Kocayusufpaşaoğluna göre resmi memurun resmi vasiyetnameyi saklama zorunluluğu bir düzen hükmüdür. Resmi vasiyetname ondan alınsa dahi geçerliliğini sürdürür. Ancak resmi vasiyetnamenin ondan alınması resmi memurun sağladığı garantinin bertaraf edilmesine sebep olacağı için belgenin aslının vasiyetçiye verilmesi kabul edilemezdir. Kocayusufpaşaoğlu, s. 236.

uygulanan usul ve şartlar aynen uygulanarak bir tutanak düzenlenecektir. Bu tutanağın aslı cilt bendine bir sureti ise vasiyetnameye eklenecektir. İlgili yönetmelik maddesine göre¹⁶¹ resmi vasiyetnamenin vasiyetçiye geri verilmesi pek mümkün gözükmemektedir. Çünkü yönetmeliğe göre vasiyetçinin dönme iradesini yansıtmak için düzenlenen tutanağın bir örneği vasiyetnameye eklenmelidir. Ayrıca Türkiye Noterler Birliğinin (TNB) hukuki danışmanlık yaptığı¹⁶² bir konuda, saklanmak üzere notere verilen el yazılı vasiyetnamelerin geri verilebileceği belirtilmiş,¹⁶³ resmi vasiyetnameler için ise NKY m. 109/4 hükmüne atıf yapılmış, vasiyetnameden tamamen dönülmüş olsa dahi ve resmi vasiyetnamenin dönme işlemiyle birlikte sulh hakiminin ulaştırılmasının zorunluluğuna dikkat çekilmiş ancak resmi vasiyetnamenin vasiyetçiye geri verilebileceğinden bahsedilmemiştir¹⁶⁴. Bizce de anılan düzenlemelere

¹⁶¹ NKY m. 109/4: “Vasiyette bulunan, vasiyetinden her zaman için rücu edebilir. Rücu halin de vasiyetnamenin Noterlikçe tanzim veya açık veya kapalı olarak tevdi edildiği zaman tatbik edilen usul ve şartlar aynen uygulanmak sureti ile düzenlenecek bir tutanak tanzim edilir. Bu işlemin aslı cilt bendine bir sureti vasiyet nameye eklenir.”

¹⁶² Hukuki Danışmanlık – 548, Ankara, 23.11.2015. İlgil:18.11.2015 tarihli ve Muh. 561 sayılı yazı (https://noterlikrehberi.net/rehber/idh_topic35820.html).

¹⁶³ “Bu itibarla; 1512 sayılı Noterlik Kanununun emanet isleri ile ilgili hükümlerine göre alınıp saklanan vasiyetnamelerden dönme: 1976/45, 1977/32 ve 1984/46 sayılı genelgelerde açıklandığı üzere, *saklanmak üzere noterliğe tevdi edilen vasiyetnamelerin bir tutanakla geri alınması* veya sürenin bitiminde Noterlik Kanununun 65 ve 66’ncı maddeleri hükümleri doğrultusunda işlem yapıp vasiyetnamenin Hazine’ye devredilmesi halinde, vasiyetçinin ölümünü müteakip yetkili sulh hakimine gönderilebilecek bir vasiyetnamenin noterlikte bulunmaması nedeniyle, gereksiz yazışmalar yapılmaması ve Noterlik Kanununun 69’uncu maddesi uyarınca daha önce bildirilen kaydın kaldırılması için vasiyetnamenin geri alındığının veya Hazine’ye teslim edildiğinin ilgili nüfus idaresine bildirilmesi uygun olacaktır.” TNB, Hukuki Danışmanlık – 548 (https://noterlikrehberi.net/rehber/idh_topic35820.html).

¹⁶⁴ “Düzenleme sekinde yapıp aslı ciltbende konulan vasiyetnamelerden dönme: a) Yeni bir vasiyette bulunulmadan vasiyetnamenin tamamından veya bir kısmından dönülmesi: Türk Medeni Kanununun 542’nci maddesi uyarınca, vasiyetnamenin tamamından veya bir kısmından dönülmesi mümkün bulunmaktadır. Yeni bir vasiyette bulunulmadan vasiyetnamenin tamamından dönülmesi veya vasiyetnamenin bir kısmından dönülmesi halinde, vasiyetnamenin tevdi edildiği zaman tatbik edilen usul ve şartlar aynen uygulanmak sureti ile bir tutanak düzenlenecek ve bu işlemin aslı ciltbende, bir sureti ise vasiyetnameye eklenecektir. (Noterlik Kanunu Yönetmeliği Md. 109) Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğü’nün 36’ncı maddesi, Mirasbırakanın ölümünden sonra ele geçen vasiyetnamesinin, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın, yerleşim yeri sulh hakimine tesliminden itibaren bir ay içinde açılması ve ilgililere okunması gerekir, hükmünü içerdiğinden vasiyetten tamamen dönülmüş olsa dahi *noterlikte bulunan vasiyetnamenin, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın dönme işlemiyle birlikte gereken değerlendirmenin yapılabilmesi için sulh hakimine ulaştırılması gerekmektedir*. Vasiyetten dönme işleminin nüfus idarelerine bildirilmesi, nüfus idareleri tarafından vasiyet kaydının silinmesine yol açmakta ve dolayısıyla vasiyetçinin ölümünün bildirilmemesi vasiyetin sulh hakimine ulaşmasının engellenmesine ve dolayısıyla hak kaybına sebebiyet verebilmektedir. Noterliklerde önceden düzenleme şeklinde yapılmış bir

göre vasiyetçinin, resmi vasiyetnamenin noterde bulunan aslının kendisine verilmesini isteme imkanı bulunmamaktadır. Ancak bu hüküm bir düzen hükmü olduğundan resmi vasiyetnamenin aslının vasiyetçiye verilmesi, vasiyetnamenin geçerliliğini etkilemeyecektir¹⁶⁵.

Acaba vasiyetnamenin fiilen yok edilmeksizin (hala okunabilecek haldeyken) hukuken yok edilmesi mümkün müdür? Öğretide, vasiyetnamenin üzerine iptal yahut geçersizdir şeklinde kayıt konulması halinde vasiyetnamenin geçersiz olacağı savunulmaktadır¹⁶⁶. Vasiyetnamenin fiilen yok edilmeksizin, üzerinin çizilmesi yahut iptal edildiğinin veya geri alındığının yazılması halinde hükümden düşeceği kabul edilirse vasiyetçinin bu geri alma iradesini ilgili vasiyetname üzerinde yansıtması şart olarak aranmamalı mıdır? Yargıtay, vermiş olduğu bir kararda vasiyetnameden ancak kanunda düzenlenen vasiyetname şekillerinden birine uyularak rücu edilebileceğini söylemiş, tarafların yapmış olduğu işlemin vasiyetnameler için aranan şekil şartlarına aykırı olduğu için vasiyetten rücunun geçersiz olduğuna hükmetmiştir¹⁶⁷. Ancak ilgili karar 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi¹⁶⁸'nin geçerli olduğu dönemde verilmiştir. İlgili kanunda yok etme yoluyla vasiyetnameden rücu imkanı düzenlenmediği için Yargıtay'ın kararı yerindedir. Ancak TMK'da vasiyetnamenin yok etme yoluyla geri alınması mümkün kabul edildiğinden, vasiyetçinin ilgili vasiyetnamesini iptal ettiğine yahut geri aldığına ilişkin beyanının bu kapsamda değerlendirilebilmesi halinde ilgili vasiyetname hükümden düşecektir. Bize göre vasiyetnamenin karalanması, üzerinin çizilmesi, iptal edildiğinin yazılması onun hukuken yok edildiğini gösterebilir ancak vasiyetnamenin yer aldığı belgeden başka bir belgeye bunların yazılmış olmasının hukuken yok etme kavramından çok yeni bir vasiyetname olarak yorumlamak gerekir ve bu durumda da vasiyetnamenin şekil koşulları aranacaktır.

vasiyetten, yeni bir vasiyette bulunulmadan tamamen veya kısmen dönülmesi işleminin vasiyetnameye eklenmesinin yeterli bulunması, vasiyetçinin ölümü halinde gerek vasiyetnamenin gerekse dönme tutanağının sulh hakimine verilmesinin zorunlu olması, vasiyetten dönme işleminin nüfus idarelerine bildirileceğine dair mevzuatta bir hüküm bulunmaması nedeniyle, yeni bir vasiyette bulunulmadan vasiyetten tamamen veya kısmen dönülmesinin ayrıca nüfus idaresine bildirilmesi gerekmemektedir.” TNB, Hukuki Danışmanlık – 548 (https://noterlikrehberi.net/rehber/idh_topic35820.html).

¹⁶⁵ Kocayusufoğlu, s. 236.

¹⁶⁶ Antalya/Sağlam, s. 141. Serozan ve Engin'e göre vasiyetçi tarafından vasiyetnamenin üzerinin çizilmesi, imzasızda olsa iptal edildiğinin veya geri alındığının yazılması halinde bu çizgi ve notlar "kolaylaştırılmış yok etme" kavramıyla bağdaştırılırsa vasiyetname hükümden düşecektir. Yazarlara göre bu yasanın geri almayı kolaylaştırıcı amacına da uygundur. Serozan/Engin, s. 338-339.

¹⁶⁷ Y. HGK, E. 1993/2-526, K. 1993/724, 7.11.1993 (<https://www.kazanci.com.tr>) (E.T: 02. 11. 2019).

¹⁶⁸ RG, 04/04/1926.

C. Sağlar Arası Tasarrufta Bulunma Yoluyla Geri Alma

Vasiyetnamenin geri alınmasının son yolu, vasiyetnamenin içeriğiyle bağdaşmayan sonraki sağlar arası tasarruflardır. TBK m. 544/2 belirli mal bırakma vasiyetinin, vasiyetnamede aksi belirtilmedikçe¹⁶⁹, mirasbırakanın sonradan o mal üzerinde bu vasiyetle bağdaşmayan başka bir tasarrufta bulunmasıyla ortadan kalkacağını düzenlemiştir¹⁷⁰. Çünkü ölüme bağlı tasarrufta bulunmak, sağlar arası tasarruf özgürlüğünü ortadan kaldırmayacaktır¹⁷¹. Vasiyet edilen şey, sağlar arası tasarrufla mal varlığından çıktıktan sonra tekrar mal varlığına dönmesi halinde vasiyetin tekrar canlanıp canlanmayacağı tartışmalıdır¹⁷².

SONUÇ

Resmi vasiyetname üç şekilde düzenlenebilmektedir. Bunlardan ilki, okunarak ve imzalanarak düzenlenen resmi vasiyetname, ikincisi okunmadan imzalanmadan düzenlenen resmi vasiyetname ve üçüncüsü karma resmi vasiyetnamedir. Okuma yazma bilenler de okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenlenen vasiyetnameyi yapabilirler. Okuma yazma bilenlerin, TMK m. 535'e göre okunmaksızın ve imzalanmaksızın vasiyetname düzenleyebilecekleri hakkında 1962 tarihli YİBK ve güncel Yargıtay içtihatları bulunmaktadır. Öğretide de yakın zamana kadar aynı yönde fikir birliği olduğu söylenebilir. Ancak öğretide okuma yazma bilenlerin TMK m. 535'e göre vasiyetname düzenleyemeyecekleri hakkında öğretide yeni bir görüşün ileri sürüldüğü görülmektedir.

Görme engellilerin kendilerine özgü alfabe olan Braille alfabetini bilmeleri halinde TMK m. 533-534 hükümlerine göre okunup imzalanarak düzenlenen vasiyetname yapmaları mümkün görülmelidir. Zira bu alfabe ile iletişim yabancı dille kurulan iletişimden farksızdır. Ancak öğretide görme engellilerin ancak TMK m. 535 hükmüne göre vasiyetname düzenleyebileceği baskın görüştür.

¹⁶⁹ Vasiyetçi, ilgili malın yerini alan karşılığının ya da vasiyet edilen şeyin temin edilip vasiyet alacaklına verilmesini istemişse vasiyetname geçerliliğini koruyacaktır. Dural/Öz, s. 114. Kamulaştırma veya sigorta bedelinde terekeye giren karşılığın (vasiyetçinin rızasıyla elden çıkmadığı için) doğrudan, ayrıca mirasbırakanın iradesi olmaksızın, mal vasiyeti yerine geçeceği savunulmaktadır. Serozan/Engin, s. 343; İnan/Ertaş/Albaş, s. 196.

¹⁷⁰ Hümkün sadece ferdi mallar için geçerli olduğu, misli mallarda uygulanmaması gerektiği savunulmaktadır. Serozan/Engin, s. 342; İnan/Ertaş/Albaş, s. 196; İmre/Erman, s. 107.

¹⁷¹ Dural/Öz, s. 114. Serozan ve Engin mirasbırakanın fikir değiştirmesine açık olan bu özelliği "ölüme bağlı tasarruflar serbestliğinin bütünleyici parçası" olarak ifade etmektedir. Serozan/Engin, s. 334.

¹⁷² Oğuzman, bu durumda vasiyetin tekrar canlanmayacağını savunur. Oğuzman, s. 180 dn. 454 (b). Aksi görüş Kocayusufpaşaoğlu, s. 237 dn. 24. Vasiyet edilen mal mirasbırakanın elinden rıza dışı çıkmış ancak sonra tekrar mirasbırakana dönmüşse vasiyetnamenin geri alındığından bahsedilemez. Öztan, s. 212.

Karma şekilde resmi vasiyetname düzenlenip düzenlenemeyeceği tartışmalı bir konudur. Karma şekil, kanunda düzenlenmiş hiçbir resmi vasiyetname türüne tam olarak uymamaktaysa düzenlenen vasiyetname de şekle aykırı olmalıdır. Nitekim Yargıtay uygulaması da bu yöndedir. Bizce her iki türün en az birinin şekil koşullarının sağlanması yada o şekil koşuluyla amaçlanan hukuki güvenliğin sağlanması halinde resmi vasiyetnamenin şekel aykırılığından bahisle iptali mümkün olmamalıdır.

Resmi vasiyetname resmi senettir. Resmi vasiyetname düzenlenmesine katılan vasiyetçi yahut tanıkların, düzenleme esnasındaki beyanlarını sonradan inkar etmeleri halinde resmi vasiyetnamenin geçerliliği etkilenmeyecektir.

TMK vasiyetnameden dönme kavramını kullanmıştır. Eski Medeni Kanunumuzda ise rücu kavramı tercih edilmiştir. Çalışmada vasiyetnamenin tek taraflı bir işlem olması sebebiyle vasiyetnamenin geri alınması kavramı tercih edilmiştir. Vasiyetname başka bir vasiyetname yoluyla geri alınabilir. Hatta geri almayı içeren vasiyetname de bir başka vasiyetnameyle geri alınabilir. Böyle iki tane geri alma vasiyetnamesinin olduğu durumlarda ilk vasiyetnamenin geçerlilik kazanıp kazanmayacağı tartışmalıdır. Mutlak bir cevap vermek yerine vasiyetnamelerin yorumuyla sonuca ulaşmak vasiyetçinin varsayılan iradesini tespit etmek için yerinde bir çözüm olabilir.

Vasiyetname yok etmek suretiyle de geri alınabilir. Ancak resmi vasiyetnamenin yok edilebilmesi için önce resmi memurdan alınması gerekmektedir. TMK m. 537 ve (resmi memur noterse eğer) NK m. 84 gereği resmi memur düzenlenen resmi vasiyetnamenin aslını saklamakla yükümlüdür. Ayrıca NKY gereği rücu halinde düzenlenecek tutanak resmi vasiyetnameye eklenecektir. Bu hükümler karşısında resmi vasiyetnamenin resmi memurdan alınması pek mümkün görünmemektedir. Ancak vasiyetçinin vasiyetini geri almaya dair bu beyanı vasiyetnameyi hukuken yok etme olarak yorumlanabilirse bu halde resmi vasiyetname hükümden düşmelidir. Ancak bize göre bu durumda yeni bir vasiyetname söz konusudur ve vasiyetnelere ilişkin şekil koşulları bu beyanda aranmalıdır.

KAYNAKÇA

Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya, *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, C. 1, Beta Yayınevi, İstanbul, 2018, Yenilenmiş 14. Baskı, (Anılış: Kişiler Hukuku).

Albaş, Hakan, “Miras Sözleşmesi Biçiminde Yapılan Ölümüne Bağlı Tasarruflar”, TNBHD, S. 130, 2006, sa. 43-62.

Antalya, Gökhan/Sağlam, İpek, *Miras Hukuku*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Ayan, Mehmet, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016.

Aydın, Muhammed, Resmi Vasiyetname, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Gaziantep, 2019.

Ayiter, Nüşin, *Miras Hukuku*, 4. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 1978.

Berki, Ali Himmet, *Vasiyet ve Ölümüne Bağlı Tasarruflar*, Ege Matbaası, Ankara, 1961.

Cıngıl, Ali Raşit, “Resmi Vasiyetname”, TNBHD, S. 137, 2008, sa. 66-91.

Çabri, Sezer, *Miras Hukuku Şerhi*, C.1, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

Çiftçi, Hasan, Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Erzincan, 2018.

Dalamanlı, Lütfü, *Miras Hukuku*, Ünal Matbaası, Ankara, 1975.

Dural, Mustafa/ Öz, Turgut, *Miras Hukuku Dersleri*, C.1, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2019.

Ercoşkun Şenol, H. Kübra, Ölümüne Bağlı Tasarruflar ve Özellikle Bu Tasarruflardaki Koşullar ve Yüklemler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011.

Ertaş, Şeref, “Resmi Vasiyetname”, TNBHD, S. 130, 2006, sa. 24-42.

Ömer Uğur Gençcan, *Türk Medeni Kanunu*, Yekin Yayınları, Ankara, 2007, 2. Baskı, (Anılış: Medeni).

Gençcan, Ömer Uğur, *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016, 3. Baskı, (Anılış: Miras).

Güneri, Cemal, Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İzmir, 2016,

Hatemi, Hüseyin, *Miras Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, 7. Baskı.

İmre, Zahit/Erman, Hasan, *Miras Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul, 2018, 14. Baskı.

İşgüzar, Hasan/Demir, Mehmet/Yılmaz, Süleyman, *Miras Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.

Inan, Ali Naim/Ertaş, Şeref/Albaş, Hakan, *Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku*, Bilge Yayınevi, Ankara, 2015, 9. Baskı.

Zafer Kahraman, “Önceki Vasiyetnamenin Geri Alınması Beyanı İçeren İkinci Vasiyetnamenin Sonradan Üçüncü Bir Vasiyetname İle Geri Alınması”, İÜHFD, Özel Sayı Cilt:2, 2015, sa. 945-964.

Yılmaz, Kumru Kılıçoğlu, “Resmi Vasiyetname” TBB dergisi, S. 133, 2017, sa. 369-392.

Kılıçoğlu, Ahmet M., *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018, 9. Baskı.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1978, 2. Baskı.

Koca, Ömerhan, *Roma Hukuku'nda ve Türk Hukuku'nda Ölüme Bağlı Tasarruflar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018.

Köprülü, Bülent, *Miras Hukuku Dersleri*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985, 2. Baskı.

Maç, Mehmet/Jamali, Tarık, “Vasiyetnamenin Hazırlanış Şekli ve Vasiyet Yoluyla Mirasın Planlanması”, Yaklaşım Dergisi, S. 169, 2007, sa. 30-34.

Oğuzman, M. Kemal, *Miras Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995, 6. Baskı .

Özkan, Hasan, *Miras Hukuku*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Öztan, Bilge, *Miras Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017, 8. Baskı.

Öztan, Bilge/Öztan, Fırat, “Ölüme Bağlı Tasarruflara İlişkin Medeni Kanun'daki ve Noterlik Kanunu'ndaki Şekil Şartları”, AÜHFD, C. 65, S. 4, 2016, sa. 3585-3615.

Özüğür, Ali İhsan, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, 4. Baskı.

Öztrak, İlhan, *Tek Taraflı Ölüme Bağlı Tasarruflardan Rücu ve Vasiyetnamenin Ziyatı*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1964.

Ruhi, Canan/Ruhi, Ahmet Cemal, *Vasiyetname ve Miras Sözleşmesi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

Serozan, Rona/Engin, Baki İlkay, *Miras Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, 6. Baskı.

Şener, Esat, *Vasiyet*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 1995.

Solak, Edhem, Ölümüne Bağlı Tasarruflarda Ehliyet, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Gaziantep, 2016.

Tekdoğan, Aydın, *Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptal Davaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.

Turan, Gamze, Ölümüne Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Ankara, 2007.

Türk, Burak, Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Geçersizlik Halleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2020.

Yavuz, Cevdet/Topuz, Pınar, “Resmi Vasiyetnamede Düzenleme Şekli (Okuma Yazma Bilen ve Bilmeyenlerin Vasiyetname Düzenleme Şekilleri Arasındaki Farklılıklar Bağlamında MK. Madde 534 ve 535’in Değerlendirilmesi)”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, S. 7, 2016, sa. 1145-1162.